

# ఆంధ్ర ప్రదేశ్

20960 వ ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 18 వ తేదీ మంగళవారము } No. 263  
నంపుటము. ౫ } గాళి య క్తి నా మ స ం వ త్సి ం మా ఘ మా స బ ము శ త్ప తి య 3. } సంచిక ౨౬౩

## అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరిమోషధము

వెల స్వల్పము  
తల నొప్పులకు  
వేరు పొందినది.  
గుణము లేకుండిన  
మీ వైకము మీకు  
ఇయ్యబడును.  
వనమూలికలచే  
చేయబడును.  
సువాసన గలది.



గుణ వాధికము  
పంచభాషను  
చూచి కొనిన  
మోస ముండదు.  
ఒక సారి పరీక్షించి  
చూడుడు.  
చక్కని డబ్బితో  
వెల రా అణాలు.  
అన్ని దుకాణముల  
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి పో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

199, ఫ్రేరి రోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126



(విజ్ఞప్తి) **అటో దిట్ బహార్.** (విజ్ఞప్తి)  
కాబడినది. కాబడినది.  
ఇప్పటికాలపురతి కనుకనుచి, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది.  
అత్కాహాగాని, సారాంధముగాని, తేర్చబడలేదు నిష్కడ  
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.  
నీరుబాలవై కొన్ని లింగపుటలు చూడకపోయినచో, మనోగర్భమున  
కుశాసన నిష్కలమగుచును.  
ఈ (కొరి) కుశాసనముల నీరసాలలో నుండును.  
విన్నపము (అర డ్రాం) నీరసా 1-కి డ 0.6-0  
చుక్కరము నైజా 1- డ్రాం " " 0.12-0  
జీరోక నైజా 2 " " " 1.4-0  
పెద్దనైజా 3 " " " " 2.0-0  
వి. వి. ఇప్పుడు బుడ్డి 1-కి 0.6-0, రి బుడ్డవ 0.12-0 (క. తేర్చేకము.  
కల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధిమను ప్రతిహత్యలోడు దొరకును. ఏ  
అతేకమును నకలు పెంపులకలవు. కావున, కాను కొనునపుడు నీరసా  
ను, కాన్డనైనను అటోదిట్ బహార్ అను కేరునకు పరిశీలించు ఈ అటో  
దిట్ బహార్ దొరుకెక్క నలదు. ముఖము చుట్టినచో గోరువారీ దిగునవారి  
ప్రాసినచో అకాకిముక్తులగు కుశాసనకాన్డ శుభిలేమగ కంపురుడు  
పొందుదును. అంగోయింటి-కాన్డ (డెన్) అండ్ సెమిటర్ కంపెనీ నెం. 155, బాన్సువానీడు వీధి, బొంబాయి  
పొంబాయి రోజులందు కలదు. కాన్డ మనోహరమగు, ప్రవాసానానాన్ డ్డు, కుశాసన

(1457) జర్మనిదేశపు రంగుపాడర్లు లేవని ఎంతమాత్రము

నిరుత్సాహ పడవలదు.

విరోధా, ఆమెరికా, జపానుదేశముల నుంచి మాకు రంగునినులున్నయును నేరగా వచ్చుచున్నవి. పట్టు,  
నూలు, ఇమిటేషన్ పట్టు, తోట, కాకిరెం, దారము మొదలయిన జాటికి రంగువేయుటకు అన్నిరకముల పాడర్లు  
మాయెడ్ల 1 రతి డబ్బాలున్ను, పీహాయలున్ను ధర సరసముగా దొరకగలవు.  
అలివరైక్ 20%. చాచుపీహాలు మాకడ్ల నున్నది. అవిలైన పాట్లున్ను, పొటానున్ను నష్టయిచేయబడును.  
కాకలసినవారు యీ కొరి చిరువామాకు ప్రాయశోరెదము.

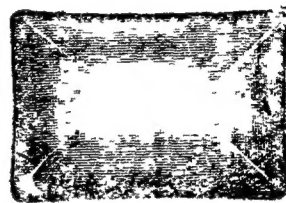
ఓరివిలాసము "తామర"  
పోస్టుబాక్సు నెం. 38.

చారి అందు రాం,  
తూర్పుగేటు, మధుర.

## అశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

విశోదమైన గాలి తలగడలు.

ఏటి ఇందుకు కొకాయముక్క మరచిలను తీసికెని  
కాకలసినవారు గాలిని నింపుకొని మరను మునుపటివలె తిని



దిన యిడల మిక్కిలిసౌఖ్య  
కరమైన తలదిం దగును. ఆ  
కర్మరతనప్పుడు మరనుతీసిన  
గాలియంతయు పోయినచో  
తేలులో గారి వాడియందు  
గాని యుండుకొనవచ్చును.  
ఇది శోభాధ గలవానికిని,

ప్రమాదీకులకును తదితర ప్రవాసామోక్షమునకును మిగుల  
ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారిపరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందును  
తలదిండు 1-కి అణాలు 0.6-0, కపాలపుచ్చ (క. తేర్చేకము.  
(అశ్చర్య) మ. చిరువామా-ధనలక్ష్మి కంపెనీ,  
నెం. 6, మొకటేకు ప్రీవీధి, సామాకాదుపేట, మద్రాస్.

వాస్తుశాస్త్రము, ఇంజనీరింగు నానాదేశముల,  
శిల్పరీతులు, కులాచారములు, వృత్తివ్యాపారములు  
అనుసరించి చాకలో చక్కని ఇల్లు, మేడలకట్టు ప్లానులు  
ఇవ్వగలము. పాతఇల్లకు కొద్దిగా అందముగా మార్పులము.  
ప్లానుల ఇంటి కమ్మత్తువూడ 1000-కి డ 2. బిల్డింగుసామా  
నాలు, మిల్లు ప్లానులు ఫర్నిచరు అకుపసంధి పూల మొక్కలు  
తెట్టు నరకుభర చాకలో కట్టయిచేయులము.

విద్యానిలయము, బందరు,  
(1448) కంట్లాక్టర్లు, కమిషన్ యేకెంట్లు.

నోటీసు. 1472

ఇందుములముగా అందరికి తెలియజేయదము ఏడు  
నగా:- మాకంద్రే గారైన పాలిల్లు శాస్త్రులు ముచ్చర్ల  
శాగభూషణంబాయుడు గారికి మొక 1914 సంవత్సరములో  
కచ్చిల పిచ్చకంట్ల గడచిన డిశంబరునెల లగాయరు పిచ్చ  
అధికముగా కనిపించుచున్నది. కనుక మాకుటుంబమునకు కా  
యన్నవారు మాకుటుంబము తాలూకుతోటలు కగయరాల  
కీర్తులు, ఇల్లు, కొట్లు, గాడెలు వగైరాల అద్దెలు యివ్వవలసిన  
వాగున్నా మాకంద్రే గారైన నడవ శాగభూషణంబాయుడు  
గారికి ఏమియు కనూలు యివ్వకూడదు. ఆయనకు కనూలు  
ఇచ్చివామని చెప్పి ఎవరుగాని ఆయనవలన రక్షింపు పొందిన  
యెవల అట్టిరక్షింపు ఎంతమాత్రము చెల్లనేరని ఇందుమూల  
ముగా తెలుసుకు నేరి. మఱియును ఆయనవలన పొంత క్రయ  
ములు, కంట్లాట్టులు, దానములు, దానకట్టాలు లేక యితర  
దస్తావేజులు వగైరా లేనియును చెల్లనేరవు. మాకుటుంబము  
తాలూకు చరాస్త్ర ఆయనవలన ఎవరికైనను ఏమాత్రముగా  
ఇవ్వబడినను అట్టి చరాస్త్రని ఆయన కుమార్తెయన్నా కా  
యరటుకుటుంబ మెంబర్లు మాన్ను ఆయన శాస్త్రురాలము  
దావాచేసి కాబట్టుకొనవచ్చునని ఇందుమూలముగా తెలియ  
జేయద మైనది.

మఱియును మాకంద్రే గారికి ఎవరైనను బతుక్లు యిచ్చిన  
యెవల అట్టిబతుక్ల నెల్ల రాబట్టుకొనకాలరని ఇందుమూలము  
గా తెలియజరచద మైనది. మఱియును ఆయనకు బతులుయిచ్చి  
ఆయనవలన వ్రాయించుకు నే ప్రాసోట్లు తనభా దస్తావేజులు  
వగైరాలు ఎంతమాత్రము చెల్లనేరవు. మాకుటుంబము తాలూ  
కు మెంబర్లునుగాని, అప్సిగాని, అట్టి ప్రాసోట్లువగైరాలు  
వాధించ నేరవు. ఆయన యెట్టివిధమైన కంట్లాట్టువేయుటకు  
తగినసిద్ధిలో లేడు.

Mucherla Venkatasubbarow,  
15-2-1919. Palakol, Narsapur Taluk.

సర్ విలియంస్ ము. వే.

No. 25557

பிள்ளை

(“నూగ్గిరి”)

అర్చించుట.

యా" పులిక కొక ఫిలిప్పైను విలేఖను

యమస్వాదుః—సర్ విలియము మేయరు గారికి

ప్రతిపక్షాన్ని మూల నగరమునందు జననూ, 6 తేదీ  
ఒక కొందు గావింపబడినది. ఆ సందర్భమున నొసంగబడిన  
యొసగ్యానము లిట్ల పొందుపరచబడినవి.)

ఇదిగో ఈ హిందూజాతీయన ఆర్థికమంత్రిగ నుండిన  
గర్ విలియము మేయరు గారి దిచ్చటికి నిన్ను పిడినదన “కొటా  
సా” అను నాకమాద విచ్చేసిరి. భారతజాతీయనకును, జాతీయ  
లకును అన్నివిధములుబోను, అందు ముఖ్యముగ రాజకీయ  
విధములుబోను గల సామ్యముచే, ఫిలిప్పైనుదీవుల రాజ  
కీయ, ఆర్థికపరిస్థితుల నరయుటకు ఏ రహదెంచిరి. భారతజా  
తీయక స్వరాజ్యసంస్థ క్రుబియుండే, ఈ దీవులయందు  
స్వాతంత్ర్యసంస్థ ప్రాముఖ్యము వహించియున్నది. భారత  
జాతీయరాజనీతిజ్ఞులలో, బ్రిటిషువారు తమజాతీయనకు ప్రశంస  
అవకాశములతో తృప్తిజెందనివారు ఫిలిప్పైన్ దీవుల సామ్య  
మును తెలుపుదు, అన్నివిధములను ఆమెజాతీయ జాతీయ  
20 వర్సరముల పాలనములోనే స్వపరిపాలనము నుసంగి  
రని వాదించుచుండుదురు:—

భారతదేశమున స్వపరిపాలనాసమస్య ఘన రాజకీయ సమస్య అని మేమును గాను చెలిపియుండిరి. అదేశమున రెండు పక్షములు గలవు. రక్షణమే స్వరాజ్యము తమనాస్రగము కావలెనని అభిలషించువారు కొందరు గలరు. వీరు అతివాద పక్షమువారు, రెండవకాఖిలవారు మితవాదపక్షమువారు స్వపరిపాలనావాంక్షికై ప్రస్తుతపురోవృద్ధిగమనముతో సుక్ష్మపీ జెందియుండిరి. సంగ్రామమున మిత్రమండలివారికి సహాయ మొనర్చి, స్వాధీనత్యాగ మొనర్పనివారే తమతోడి దేశములు చేసిన సంగ్రామసహాయములన లాభము గడింప నెంచి, భారతదేశ మొనర్చిన సంగ్రామసేవకై స్వరాజ్యము ప్రాప్తిగ వలెనని కొందరు వాదించుచున్నారు. యుద్ధమున సేవజనన నా రెల్లరును ప్రస్తుతపీఠిగలుతుతో తృప్తిజేంది యుండిరి.

భారతీయులలో కొందరు మాత్రమే రాజకీయస్వతంత్రమునభిలషించుచున్నారని మేముగ గారునుడివిరి. వీరుకనడా ఆస్థీలియాలలో తిరుమగు స్వతంత్రపాలనమును వాంఛించుచున్నారు. భారతదేశమున కొందగువారు స్వతంత్రపాలనాంతరముల జరిగెల ద్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు యోచించి యున్నారని మేముగ గారునుడివిరి. ఒకవత్సరమునకు బూర్వము మాంట్రాల్ గారు భారతదేశమునకుబోయి, ఆదేశవాసులకు రాష్ట్రీయవిషయములలో నెక్కువ అధికారము నొసగు సంస్కరణలూచనల సంసిద్ధపరచి యున్నారు. ఈమూచనలు ఆత్యుదారతంత్రములగు నున్నవని భారతదేశముననున్న ద్రిటిషుప్రజల అభిప్రాయము. అలివాదుల ఆశ్రితుల నినిసంతక వివరము నేలేదు.

తమ స్వదేశవ్యాపారములు పెంపొందుటకు సంరక్షక  
ముఖములను నిర్దిష్టముల నని కొందరు భారత రాజనీతిజ్ఞులు  
అంతఃభేద మొనర్చుచున్నారు. బ్రిటిషునారు స్వాతంత్ర్య  
వ్యాపారపద్ధతికి చాల కాలమునుండి అలవాటు పడియుండు  
వారు, ఇది వారికి నచ్చలేదు. వ్యవసాయ విషయములలో  
విద్యరతులకు పెట్టుబడి పెట్టటకు విషయమున ప్రభుత్వము  
వారు చాలవరకు తోడ్పడిరిని మేము గారు దక్కాణించి,  
చుట్ట మీద భారత్వనియు మామ రాజభక్తిని, నైర్భ  
వాసములను ఉద్గడించి, భారత్వనియు జర్మనులతో  
కారాదు నప్పుడు భారతదేశమున అల్లడు లేవటకు లేకుండు  
శాస్త్రవ్యవసాయని మేము గారు పెట్టింది. అచ్చటచ్చట  
వన్నకుట బున్నును అని విజయవంతములు కాలేదు. భారత  
దేశమును ముఖ్యవిషయమున నేగాక, ధనవిషయమున గూడ  
అమిత సహాయ మొనర్చినవి.

మేయరు గారు ఫిలిప్పైను దీవుల స్వదేశీవాలనము గూర్చి  
యింకను పరీక్షించెదరు.

గి.గో.కె.యూ. నీవాగారు

“ఫిలిష్టైను రివ్యూ” పత్రికా ఫిల్మలను గ్రెగోరియా నీవా  
 యు పీయ్యట నిట్లుపద్యమిచ్చిరి:—ఫిలిష్టైను హీవుల వాణిజ్య  
 యుగమున మేయరు గారిని ఆహ్వానించు సంవత్సరమున నే  
 పద్యమిచ్చుట వా కెంతయు సంతోషజనకముగ నున్నది. మన  
 దేశమునందును ఇతర ప్రభుత్వమున ఉన్న అవార్డుగలవానది  
 నుండిరి. ప్రపంచమున నుండియుతలు మేలెంచిరి. ఈ సమయ

మన భారతదేశమును పాలించు మహాదేశమునండి అతిథిగ  
వచ్చి వీ రిటు కొంత కాలము నివసించ నీర్త్యముండుట చుతోమ  
గదము. వీరరాజు పుట్రదనుకు నని తలంచుచున్నాము.

భారత జాతీయ సభకు, ఫిలిస్థైను విప్లవ సభకు గల సామ్యమును గూర్చి మీ రిజేక్షన్ లిటరులో ప్రాసెసింగ్ చేయుట చదివినారము. ఇచ్చటి అర్థక, రాజకీయ స్థితిగతుల నారములు కనబడినారము. మా ప్రతిజ్ఞలని గాని, మీరు భారత జాతీయ సభకు వ్యతిరేక కృషిని చేసెదరని నమ్మము న్నాదు. ఏదేమైనను రాజకీయ అర్థక విషయములను విడదీసిన నీలు కను.

భారత జేతనులకును, ఫిలిప్పైను వాసులకును అనేక విషయములలో సామ్యము కలదు. వీరిరువురును ఏకపాతి వారే యని చెప్పవచ్చును. వీరిరువురును “ప్రాగ్జేత్రజుల”నియే పిలువబడుదురు. వీరువురును మరయే కాళమును కలవు. కాని, గత 15 శతాబ్దములకుండు భారత జేతను సాగిత జేతనుగ నుండ, ఫిలిప్పైను దీవులు గత 20 వత్సరములలో అమెరికా జేతను ప్రాజాపత్యము క్రింద నున్నవి. అమెరికా, బ్రిటను జేతనులకున్నట్లే, ఫిలిప్పైను దీవులకును, భారత జేతనులకును కూడ కొంత సామ్యము కలదు. ఇంతటితో నుండుచున్నదియనక, ఆకల విషయములలో కూడ ఈ జేతను లేమై యుండునని తలంచెదను. మరలత్యక్షులు కలెయ వాతావరణ విద్యానియనకిని అత్యగరము. ఇందులకు ఫిలిప్పైను దీవులూక నిదర్శనము. మేమింక వరకు యూదుల తరముల క్రింద వృద్ధి జెందితిమి. ప్రభువు మున్న అమెరికను పాలనము క్రిందకు, పిమ్మట ఫిలిప్పైను సభాసమావేశమునకు, తరువాత స. పూర్ణముగ మారాననవిద్యూహ, పరిపాలనా విధానము మా నాటి జ్యోతిషము. ఆ గాములును వృద్ధి గావించి. ఇందుములముననే మారాజకీయ ప్రతిష్ఠానవాప్తి ప్తి మాడ లభించినది. ప్రాగ్జేతనుల రాజ్యాత్యజేతనుల చేతి క్రింద నుండి తొలగింపబడిన కొలది వర్తకాది విషయములలో వృద్ధి గాంచుట తటస్థించినది ఇందుములమున తెల్లము రాగలదు. ఇదియే ప్రాగ్జేతనాటి జ్యోతిషవృద్ధికి మార్గము. ప్రాగ్జేతనులతో విజయవంతముగ వ్యాపారము జేయుటకు, ఆ జేతనులకు, తామును ఒక్కటే అనియు, ఒకరికొకరు బాంధవీ కాక, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యోభిక్తులై యుండుటవలనవచ్చును పాశ్చాత్యులు గ్రహించుటవలనము. అట్టి సమయము లభించునట్లు సర్వేశ్వరుడనుగ్రహించుచుగాక ! ఈ సత్యమును పాశ్చాత్యులు త్వరలో గ్రహించగలరు. మాడే జేతను ప్రాగ్జేతన జేతనులకు, ఇచ్చటిమానివాసముతో దృఢమని నమ్మచున్నాము. మర మెల్లరమును ఈ కార్యనిర్వహణమునకు తోడ్పడవలెను.”

అక్కడనుండి, రంగూనుకు పర్యాయము చేయుచున్న  
 రంగూనులోని లొకరు దౌర్జన్యమునకు గాను “రన్స్ మారా”  
 అని పిలువబడుచున్న ఐంగ్లీషు వలసదళమును “ఫిర్యాదు” చేయెను.  
 అది ముగియకుండునట్లు 14-వ తేదీన రంగూను పోలీసు  
 డివిజనుకు వచ్చిరి. ఒక ముఘ్ల భాగమున జనము క్రొక్కరిన  
 వచ్చిరి. కొంతమంది పర్యాయమునకు, ముద్దాయి కాదనకు  
 నుచు గానున్న స్థలమున కూర్చుంటుంటు సమీక్షించుచు వేరు  
 చేసెను. తగిన స్థలము చేర్చునట్లు ముఘ్లకు చెప్పి  
 పానుతో ఫిర్యాదుచేయుటకు తక్కిన ప్రయాణికులను రా  
 బడినవని ఫిర్యాది విచారెను. అట్లు పలువురు ముఘ్ల ముద్దాయి  
 లో నొకడు వీరిని కొట్టెను. మిగిలిన ముద్దాయిలును మొదటి  
 వీరిని అనుసరించిరి. ఫిర్యాదిమీద నేరము చేసినవనియు, ఫిర్యా  
 దులకు ప్రత్యేకక్రొఫము లేదనియు ఫిర్యాది విచారింపుచు  
 వచ్చెను. అచ్చట అల్లరిలేకుండ చేయుటకు అట్లు చేసినవని  
 పట్టించెను. ముద్దాయి పశ్చాత్తాప పశ్చింపును, ఫిర్యాది  
 ను ఉపసంహరించుకొనెను. ముద్దాయి విడుదలచేయుటకు  
 ఫిర్యాది ముద్దాయి క్షమాపణ నంగీకరించినందున మేజ  
 డివిజను సంతోషించినవని నడిపెను.

ఆదిమాంధ్ర మహాజనోద్ధరణము గురించి యేలూరు పుర  
సరియందు ముద్రసిద్ధ శిశువులగు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి  
శ్రీనివాసరామమహాకవిగారి యభ్యుత్పత్తికింద ఈ నెల  
న తేది శనివారము సాయంత్రము ౮ గంటలకు ఒక సభ  
వగును.

కాపునాడు:— (నర్కసు మేనేజరుతో) బోర్డు,  
 టైం?   
 మేనేజరు:— నాకు తెలుసు.   
 కాపునాడు:— బోర్డు, నాకోకకన్ను గుడ్డి. అంసేత నాకు  
 తెలుసు.

సమకాలికాభిపాయములు

చెన్నైకి మునిసిపల్ చట్టము.

మన రాజప్రతినిధి చెప్పునట్లు ప్రభుత్వ గాత్ర, ఇంజియ  
నీరు సైకిలికి మూడు గాత్ర రాజధాని పాలనకు ప్రజ  
లకు స్వాతంత్ర్యమున గలదుని పెరిచిచ్చి. రాజధాని పాలన  
కునకు, స్థానిక పాలనము పునాది. రాజధాని ప్రభుత్వములవ  
రు, స్థానిక పాలనముయొడ ఎట్టియూదరముం జాపుచున్నా  
రో, మన చెన్న రాజధాని స్థానిక పాలన కానన చర్చ చెప్పక  
చెప్పుచున్నది. నాకొద్దంబరముల, నీచారిత్ర వినియ  
ముల తప్ప, ప్రాత్రోత్తచట్టములకుం గల జ్యోత్యము తెచ్చి  
యో, మేము కొంపం దున్నారము. ఈ ప్రోత్తచట్టము,  
దొరతనమునా పెత్తనము నలుమూలము సడలింపజాలదు.  
పెత్తనయంతయు దొరతనమునా చేతులలోనే యున్నయెడ  
ల స్థానిక ప్రతిష్టాపనము చేయు పెత్తనమేది యుండునో తెలి  
యవచ్చును. దమ్ముకి తెచ్చింపరల యు నన్ను, దమ్ముకి ప  
న్న కట్టరల యునన్ను, దమ్ముకి పన్న కొట్టివేయరల యునన్న  
ను, చీటికి మూటికి, దొరతనమునా నాక్రమ్యురయండ వల  
యూనా? స్వల్పవిషయములయం దయునకు స్వాతంత్ర్యమునకు  
దా? కొంతెన్నము చూసినిపాలిటివారి చేతికిచ్చి, దానిని సమ  
యొదితముగ, అవనిగోరికముగ, పొరువుగ నాడుకొండ  
నంతమాత్రములే బ్రహ్మచరము గలగురా? రాజప్రతినిధులు,  
మంత్రులు, బ్రిటిష్ గౌరవమువారు ఏమి పలుకుచున్నార?  
నారవిజయవల సారాంశమేమి? స్థానిక ప్రతిష్టాపనముల ద్వారము  
న, చువకు, బాధ్యతా యుత పాలననా స్వయంబు నేర్పి, చిచ్చు  
ట బాధ్యతా యుత స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యము ననుగ్రహించగల  
వని వారు మాటలలో నుంచుచున్నారు. ప్రతిస్వల్పవిష  
యముం గూర్చియు, దొరతనమువారే జోక్యముం గలగ జేసికొ  
నుచుండినయెడల, బాధ్యతా యుత స్థానిక పాలన మెట్లవదు  
ను? ఈ విధముగ అలవడుట కన్నియుగముల పట్టరలె?  
అటుపిమ్మట, బాధ్యతా యుత స్వాతంత్ర్యము కచ్చుట కన్ని  
యుగముల పట్టరలె?

దొరతనమునకు ఈ ముగిసిపోతే చట్టముగూర్చి చూపుచున్న పట్టుదల మా కంటే మూలము అర్థమగుటలేదు. ఈ చట్టమునిట్లే, ఆంగ్ల శస్త్రమునుమోలెనివ్వింపవలసినదిగ, తెలుగుకారులు, రాజధాని దొరతనమువారిని కానించియుదురా? శిక్షేన్నఁ బ్రతిప్రతినిధులకు న్యాయములుని తోచిన యన్నియనుములు కూడ దొరతనమువారికి అన్యాయము లని తోచుటకుఁ గారణమేమియి యుండును? చూడఁజూడఁ జోద్యమునుచేయుచు చున్న మన, ప్రభూ, ప్రస్తుతము కొంతకాలము, స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యమున కప్పులము ముగ్ధురని కలంకముదలు వెట్టిక పేర్ల అధికారులే, స్థానిక పాలన విషయముయందెట్టి ప్రతిభుకుఁ గూడ ప్రకర్షించుట యెట్టినితయో చెప్పరాజము. బాలుకు బాలుకుగ నే ముండఁజాలరు. బాలుర నెల్లకాలము బాలుకుయే భానించుట అనివేకము. బాలుకు నేనాడకుమచ్చకొలది, కనుమనకుఁ దగిన వాధ్యుల నతని ప్రతిబాదఁ బెట్టుటయే శ్రేయస్కర మనుట, దొరతనమునాటి గెదగు గాఁగనున, యుండుములమున మనవి నేముచున్నాము. (ఆంధ్రవ్రతాశిక).

వంగ రాష్ట్ర) సహకారము:— వంగ రాష్ట్రము వారి  
సహకార సభ 1917-వ తేదీ ఉదయము కలక  
లా సమావేశమయ్యి ను గ వర్ష రు గా రు  
సారంభోపన్యాసము నొసడి చక్రిందటి సంవత్స  
ము వంగ రాష్ట్ర)మునందు సహకారోద్యమము చాలబిడ్డ  
ందినందులకు చాల సంతసించి, క్రిందటి సంవత్సరము  
తూ విశేషముగ వెదిగి యుండునలన చాల శక్త్యముగ  
ండిను. సహకారోద్యమము నిలిపగలవని వానినలన బాగుగ  
ప్రయత్నించు. వ్యవసాయసంఘమును మొగలనన వట్టిభిడ్డ  
ందినదియు చాల రుద్రహముగ వెలిసి. నగరమున గా  
గావ్యవసాయదారుల సంఘము 1917వ సంవత్సరము జూలై  
లో స్థాపితమైన సంగతియు, అందు 8000 మంది సభ్యులు  
నిలబడుల మాస్టరుల లాభము తీసిన సంగతియు వాన  
దిగింది.

సుబ్బారావు:— (సిహాయితో) నీకు కుడివైపు, ఎడమ  
పు వ్యర్థకండకమును, వెనకవైపు గొప్పవీరున్నా, మందు  
పు శ్రీకుమార్తెను పుంజే నీవేమి చేస్తావు?  
సిహాయి:— ఏమిచేస్తానా? బాధితి మా వస్తాను.



దక్షిణ ఇండియా సంఘము

తంజావూరు విద్యుత్ ప్రభువు.

దక్షిణ ఇండియా సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద వై. ఎమ్. సి. ఏ. ఆడిటోరియమ్ వద్ద "తంజావూరు విద్యుత్ ప్రభువు" అను దాని గురించి విశ్వవిద్యాలయపు పండితులగు ఎన్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు పర్యవేక్షించిరి. మా ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సభాధిపత్యము వహించిరి.

ఉపన్యాసము.

ఈ విద్యుత్ ప్రభువు నామధేయము రఘునాథనాయకులు. ఈ ప్రభుని దర్బారులో నుండినయొక కవయిత్రివ్రాసిన పద్యకావ్యములో నుండిన ప్రకారము ఈ విద్యుత్ ప్రభుని చరిత్రను గూర్చి వారు పర్యవేక్షించిరి. ఈ కవయిత్రి పేరు రామభండారింబ రఘునాథనాయకులు ఈ మేమ కనకాభిషేకమును తేనీ గౌరవించిరి. రఘునాథాభ్యుదయము అను శ్లోకమున ఈ మే వ్రాసెను. రఘునాథప్రభువు యొక్క ధర్మకార్యములను వెల్లడించుట కేది రామాయణము మాదిరిగ వ్రాయబడినది. లిప్తిలో నున్న గ్రంథము ఉపన్యాసకునికి దొరకెను. రామభండారింబవలె కవయిత్రులు ఆదర్శముగా మరలొందరుండెడి. వారిలో మధురవాణి యను విరుదముగల యామె రఘునాథ రాజేంద్రునివల్ల తెలుగుభాషలో వ్రాయబడిన రామాయణసంగ్రహమును సంస్కృతభాషలోనికి తర్జుమా చేసెను. తంజావూరు నాయకవంశములో కల్ల రఘునాథుడు మిగుల పేరుగాంచెను. విజయనగరపు రాజగు అచ్యుతరాయల వారి తోడియుల్లుడును, సామంతుప్రభువును అయిన చిన్నచెక్కయ్య యా కంఠస్థాపకుడు. వశీషడేశములో నచ్యుతరాయలవారు చేసిన యుద్ధములలో నీయన మిక్కిలి ప్రసిద్ధిగాంచి, చోళరాజ్యపాలకుడుగా నియమింపబడినది. రఘునాథుడనే గ్రంథములను రచించెనని గొప్పరదక్షిణీతుల వారు చెప్పుచున్నారు. ఈతడు గొప్ప సుగ్రహివ్యాసుడు; యజంతనైన మొదలగు క్రొత్తరాములను, రామానంద మొదలగు క్రొత్తరాజులను ఈయన కనుగొనెను. వీణావాద్యములో నీయన గొప్పనిపుణుడు; ఈయనయే మేళమును-కని పెట్టెను. వీటిని బట్టి యాయన గొప్ప విద్వాంసుడనియు, ధీశాలి యనియు, తెలియగలదు. అంతయుగాక యుద్ధవిద్యలోగూడ నీయన గొప్పనిపుణుడు. విజయనగరరాజ్యాధిపతి యగు వేంకటపతిరాజులు వారిని మహమ్మదీయులు పెనుగొండలో నుట్టడించినప్పుడు, రాయలవారికి సహాయము చేయుటకు పేరు కోరబడిరి. ఈవేంకటపతి రాయలవారి మరణానంతరము, దొంగతనముగ తిరిగినిపోయి దాచబడిన ఒక్కపిల్లవాడు తప్ప, తక్కిన పిల్లలును, రాజును జగ్గరాయుడు అను రాజద్రోహిచే జంపబడిరి. పరిస్థితులు వెంకటగిరి వాకిలి మరలొందరయితర వంశస్థులకును మూలపురుషుడని చెప్పుచుచున్న యాచమ యను సామంతురాజు, రక్షింపబడిన యాదిత్యుల సందర్శించుటకు తగినరాజధిక్తి గలదాని సహాయము కోరకు జూచుచు శక్తివంతుడగు రఘునాథుని స్నేహము చేసెను. యాచమ, పిల్లవానిని రక్షించుటకు తంజావూరు పారిపోవుచుండెను. అట్టి సమయమున, పోర్చుగీసువారి చేతి నీ రాజ్యమునుండి తరుమబడిన బాపూ పట్టణపు రాజు, రఘునాథుని తండ్రియగు అచ్యుతునిసహాయమును కోరెను. అప్పుడు అచ్యుతుడు రాజ్యము చేయుచుండెను. అచ్యుతునివల్ల యోడింపబడిన పోర్చుగీసువారు నాగపట్టణమునుండి తేవకోటకు పారిపోయిరి. తేవకోటవద్ద పోలగు డను భయంకరుడగు సామంతురాజొకడుండెను. రఘునాథుడు మహమ్మదీయులనే గాక తక్కిన వారినిగూడ జయింపదలపెట్టెను. అట్టితీరి, పురోహితుడగు గోవిందదీక్షితుని బోధనలను అచ్యుతుడు రాజ్యభారమును వదిలి తనకుమారుని రాజుజేసెను. పిమ్మటరఘునాథుడు పోలగునివై, జిల్లావై, రాజద్రోహియగు జగ్గరాయునివై, మధురపాలకులగు నాయకులవైని దండయాత్రచేసెను. తోచుకున్న గొప్పసంగ్రామముజరిగెను. అందులో రఘునాథుడు జయము సొందెను. యుద్ధమునల్ల చెడిపోయినయొక ఆనకట్టను బాగు చేయుచుటకు ఈయన ప్రతిజ్ఞచేసి, యచ్చట గోకజయప్రథమును స్థాపించెను. ఉపన్యాసకులు ఆ ప్రజ్ఞాముఖా తెదలి గాని, అట్టి ప్రథము కానరాలేదు. రఘునాథుడనేక ఆలయములను గట్టించి రాయలవారికి అర్పించెను. వాటిలో ముఖ్యమైనది వంశకోటములో నున్న ఆలయము.

కవర్ధలా జూబ్లీ హాలు.

రాజప్రతినిధిగారు ప్రవేశోత్సవమును జరుపుట

ఈ శుక్ర 16 వ తేదీ రాజప్రతినిధిగారు కవర్ధలాలో జూబ్లీహాలు గృహప్రవేశోత్సవమును జరిపించిరి. ఈ మందిరమును తెనుగుటకు నన్ను నియోజించినందుకు మహారాజావారికి నేను కృతజ్ఞుడను. మహారాజావారి పరిపాలనము ప్రారంభమై 25 వత్సరములైనది. తత్సూచకముగ నీ భవనము నిర్మింపబడినది. మహారాజావారి భవనమును సురుభయోగ మొనరించుట మరొక క్లాసనియును. ఇక్కాలమున ప్రజాభిప్రాయము శ్రేష్ఠభుక్తియును గూడ ననన్ద చేయబడును. ఇక నీ మందిరమున జరుగు నాలోచనలు ప్రజలకు మహోపకృతిని కలిగించుట గాక యని నుడిచి ప్రభువుగా రా మందిరమును తెరచిరి.

రాజప్రతినిధిగారికి విందు.

15-వ తేదీ రాజప్రతినిధిగారికి విందుజరిగినది. ఆపును మహారాజావారు పెచ్చుపర్తి ప్రభువుగారి ఆరోగ్యభిక్షుధిని కోరుచు ప్రశంసాపూర్వకముగ నుపహాసము నిచ్చిరి. అందులకు రాజప్రతినిధిగారు మహారాజాగారిని ప్రశంసించుచు నుపన్యసించిరి. మహారాజావారి ప్రశంసను నేను కృతజ్ఞుడను. పెచ్చుపర్తి ప్రభువుగారి మిరునాటు రాజులమికి నేను చాల చింతించుచున్నాను. నేను కవర్ధలాకు వచ్చుట కిదియే తొలిసారి. నాకొనగబడిన స్వాగతమునకు నే నధికానందమును పొందితిని. మహారాజావారు నాకోసంగిన ఆతిథ్యమున నేను విస్మయించుచున్నాను. కవర్ధలా నేనల ప్రతాపమును గూర్చి మహారాజావారు ముచ్చటించిరి. వారి ప్రతాపమునకు మెచ్చుకొననివా రెవ్వరునుండరు. వారు ప్రజలపై ప్రతేక ప్రవక్తయ్యును, శ్రేష్ఠపురుషులగువారు. ఆరోగ్య పురుషులకై గాతుండెను. అట్టిప్రతిసూపరిస్థితులలో వారు రిక్తి తత్వమునుబోసిరి. ఆనెలలో హెచ్చుచుండిన విరుదము లొంగుబడుటయే వారిప్రతాపమునకు ముఖ్యదర్శకము. తూర్పు ఆఫ్రికా సర్వసేనానాయకు డాపదాతినెను చాల ప్రశంసించెను. మేజరు జనరలు సర్దార్ పూర్ణసింగు గారికి నీ. వి. ఇ. కల్లు లాని చాలా సంగు గారికి ఓ. పీ. విరుదములియ్యబడినది. పెచ్చుపర్తిక కలియబడినది. ఈనెలను సిద్ధపరుచుటయే గాక సంస్థానమువారు చాల కృతజ్ఞియాపలకులైనా కేల మందిని నేనూ చేర్చిరి. మహారాజావారు యుద్ధయుధములను 12 లక్షల సొంపిరి. వారి పెక్కు ధర్మములను చేసిరి. ఈ సహాయమునుగించి సంస్థాన గౌరవశక్తియుల సంఖ్య 18 చేయుడెను. మహారాజావారి వ్యక్తిగత శత్రువుల సంఖ్య 15 చేయుడెను. వారికి లెప్పి నెంట్లు కల్లులు గౌరవవచి యియ్యబడినది. మహారాజావారి తృప్తియుపుత్రుడు కృష్ణులకన్నా అమరజీవునిగు గాదు కూడ ప్రశంసాపూర్వకమైరి. మహారాజావారి ప్రధాన కార్యదర్శి భాను బహదరు సర్దారు అట్లును హమీదుగారికి బ్రిటిషు ఎంబై ఆధ్వర ఇయ్యబడినది.

పరిపాలనము.

సంస్థానపరిపాలనమును గూర్చి 1918 లో హార్డింజీ ప్రభువుగారు చాల ప్రశంసించిరి. పరిపాలనము ప్రజాసమూలముగ నున్నదని నేనుని చాల సంతసించుచున్నాను. రాజద్రోహమును ఆరాజము నడగించుటలో సంస్థానమువారు పంజాబుదొరతనమువారికి చాల తోడ్పడిరి. సంస్థానపు ప్రజలలో సమగ్రుల కన్నుతోడ్పాటులనున్న పద్ధతినల బాగుగా పరిజరిగినది. సంస్థానమువారే చాలమందిని విశేషములకు పంపి విద్య చేర్చుచుచున్నందున చాల సంతసించుచున్నాను. యువరాజుగాకు పరిపాలనవిషయమును గమనింతు రనియు రెండవరాజుమారును న్యామకసోద్యోగి యనియు మూడవరాజుమారును విద్యా పోలికకాఖలు కధికారి యనియు విని చాల సంతసించితి రని పెచ్చుపర్తి ప్రభువుగారు నుడిచిరి.

శృంగేరి పాఠశాల పట్టుదల.—శృంగేరియందున్న "ఆంగ్లో వెర్మాన్సులను" పాఠశాలలో వంచు తరగతి బాలురు ముగ్గురు చేర్చుకొనబడుటకు తమ యాసముతిని వెలుపుచు పరీక్షయొక్క నోకపాఠశాలను స్థాపించిరిని మొనూరు విద్యా కాభిధికారి మొనూరు పరీభుక్తియొక్కరికి తెలిసిరి. ఇట్టి జాతి విచక్షణలు పాటించబడగూడదనియు, రెండుశ్రేణులు, ఆకు తరుగిలు, కోర్టులు మొదలగువాటియందు వెల్లు జాతివిభక్తిత అంతిపాటింపబడకున్నట్లే అట్లనే పాఠశాలలయందు పాటింప గూడదనియు, ఇదివరకు చాలవోట్ల పంచమతాను రితులతో

గలసిచున్నవారయినందుకు వరిపాటియైన దనియు దొరతనము వారు తెలిసిరి. శృంగేరివారు దొరతనమువారి అభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగ పాఠశాలను వెలకొల్పిరి. కావున దాని కెట్టి సహాయమును చేయ నని వారు చెప్పిరి. పాఠశాలలయందలి బాలుర విద్యాభ్యాసము తక్కిన వారిలో సమాన గ నుండ నపుడు గాని దాని నిషేధించుటకు దొరతనమువారి రంగీకరింప బాల రని అందు తెలుపబడినది.

సర్ జార్జిలాడుగారి పర్యటనము.— బొంబాయిగక స్పృహ పైదరాబాదు, ధార్వా, పార్నా, నవాబ్పూండ్లముల వారు చేసిన దగ్గరనుకేగి వారు యుగయుగలో మొనరించిన సహాయమును విశేషముగ నుగ్గడించిరి. శ్రీమం నేక అధిష్టులపాలగుటనుగూర్చి చెప్పుచు వీటివల్ల కేని మంచితవులు తేటండుటయే కారణము గావున వానిని విశేషముగ పెంచవలయునని వారు చెప్పిరి. నుక్కూరు ఆనకట్టు యేర్పాటులన్నియు నీసంకల్పముగా ప్రార్థింపబడుననియు, ఆహారసద్భాగములు చౌకయగుటకు దొరతనమువారి నేకవిధముల బ్రయత్నించుచు న్నారనియు, వర్తకులగుడ నావిశేషమును చాలసహాయము మొనరింపవలయుననియు చెప్పిరి. జమీందారులు తమకుమారులను మీరు పురభాసనవద్ద నున్న పాఠశాలల కంపనలనైన దని వారు హెచ్చరించిరి. మహమ్మదీయుల విద్యాభివృద్ధిగూర్చి తమకు చాల అభిమానము గలదని చెప్పిరి. సింధుదేశీయులు విశేషముగ రిక్తములు సంపించుటకు నామ చాల సంతోషించుచున్నారు. సింధు మహమ్మదీయ సంఘమువారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుట వారిట్లు చెప్పిరి.— సంధిసభవాని తురుష్క సామ్రాజ్యముపట్ల వెల్లువరింతు రనియు, పుక్కుశ్రేణియుల కెట్టిఆహాయమును గలగకుండ జేయవలయుననియు మీరందఱును విశేషముగ ఖిలపించుచున్నారు. నేనిప్పుడే ఢిల్లీకుం దిచ్చుచున్నాను. అచ్చట నీపర్యటననుగూర్చి రాజప్రతినిధి గారికి కొంతవకు చర్చచేసితి. ఈదేశమునందలి మహమ్మదీయుల కెట్టి మనస్సుకలదును గలగకుండ ఇండియాప్రభు సమూహాన్ని రిఫర్ముల ప్రయత్నింతురనియు, ఈ సమస్యలనుగూర్చి మహమ్మదీయ దృష్టిపూర్వకముగ సంగతులు సంధిసభవారికి తెలుపవలయునో అనియు తెలుపవలసనియు మీరు నమ్మకచ్చును.

16-వ తేదీ ఆదివారము నాడు వారు కంబోడిమెంట్టును, జెయిల్ క్వార్టరును, మాచిడి లాయరుసలి యుపాధ్యాయినుల బోధక కళాశాలను, తేడి దేవరకు ఆనుకొని కన్యావిద్యాలయా వాలికా పాఠశాలను జూచిరి. మధ్యాహ్నము దంపతు లిరువురు మీర్సాపూరుకు చేరి. ఆచట దొరతనమువారి వ్యాపసాయికప్రజ్ఞతమును జూచిన వెనుక బొంబాయికి బయలుదేరిరి.

బర్మావార్తలు.

రంగూనులో ఆంగ్ల ప్రాంతక సామ్రాజ్యసంఘము నెకుట మాఝాబెర్నూ గారు పర్యవేక్షించుచు, మాంటాగ్యుచెచ్చుపర్తి ప్రభువుల విధానముక్రింద ఆంగ్లో యిండియనుల నితిమాత్రులు వీరు (ఆంగ్లో ఇండియనులు) అంగీకరింపరని నుడిచిరి.

బర్మా సంస్కరణ విధానము ప్రక్కకు ప్రాతినిధ్యము పంపించుటకు, ఆంగ్లో ఇండియను జాతివారిధితి గుర్తించినందుల కభినందించిరి. యూరోపీయనులతోను, భారతీయులతోను కలసి జరిగా పోవుటకు సంసిద్ధులై యుండిరి. కాని ఒకరు ముందు, మరియొకరు వెనుకకు కళ్ళుచూడరు. బర్మాలోను బర్మాకు నేడువిధానమున్నను, స్వపరిపాలనములో పాగ్గానుటకు బర్మాలోను హిందూజాతీయులకు వారికి క్రింది అనుకూలాభిప్రాయమును జాత్రుట ధర్మముని నుడిచిరి.

బర్మా ప్రభుత్వపు కార్యదర్శి హోల్బ్రానుకిన్ సర్. వి. సి. ఎస్. గారు బర్మా ప్రభుత్వసంఘసభ్యులగ నియమింపబడిరి.

మేజరు డబ్ల్యు. వి. కూపింజరు డి. ఎస్. ఓ. వి. ఎమ్. ఎస్. గారు బంగాళా ప్రభుత్వముక్రింద పని చేయుచు, మార్చి 18 తేదీ గురువారమునాడు బర్మాకాసర నిర్మాణసభ సమానేక మగును.

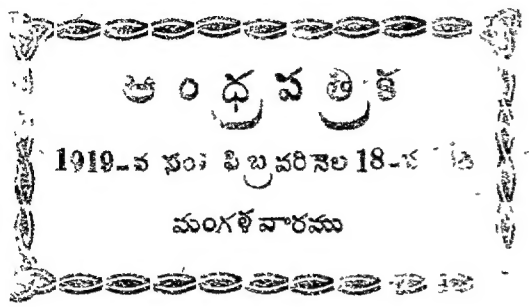
ఆర్థిక కమిషనరు, మేనాద్ గారి అధ్యక్షతక్రింద ఒక సంఘము నేర్పరచుటకు పంజాబు పరీభుక్తియవారు నిశ్చయించిరి. హిందూజాతీ పరీభుక్తియవారి తీర్మానములలో నూగించిన స్థానికస్వపరిపాలనసూత్ర మొకటియు, ఏ విధముగా పంజాబు రాష్ట్రములో నడువవచ్చునో, నావికయమున నాలోచించి, పరీభుక్తియ వారికి నిశ్చించుటకు ఈ సభ ఏర్పరచబడినది. మార్చి నెలలో జరుగనోర నున్న పంజాబుకాసరసభ ముగిసిన తరువాత, ఈ సంఘమువారు విచారణ పూరింపించెదరు.

కావలెను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశాశాస్త్రాలయమునకు ఇంగ్లీషు తెలుగు భాషలు బాగుగా తెలిసిన గుమాస్తాలు కావలెను. వలయువా రీ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపవలెను.

మేనేజరు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాశాశాస్త్రాలయము,  
హాట్టవాట్టు 212, చెన్నపట్టణము.



ఫిలిప్సెను దీవులు:

సర్ విలియము మేయరుగారి పరిశీలనము.

హిందూదేశమునకును ఫిలిప్సెను దీవులకును, పరిస్థితులలో పోలిక కొంతవరకు గలదు. రెండును పాశ్చాత్య నాగరికమునందగ్గరణ్యత వహించిన రాజ్యముల ఏలుబడిక్రింద నున్నవి. ఉభయదేశములందును, ధ్వయంవికాస ముదయించినది. కాని, రాజకీయాభివృద్ధిలో ఫిలిప్సెను దీవులు ముందంజ వైచినవి. స్వపరిపాలనము నిదివరకే సంపాదించినవి. ఉదారభావులగు విప్రులు మహాశయులు, త్వరలో నా దేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మీయ దలపెట్టించువాడు ఫిలిప్సెను దీవులలో గలిగిన యభివృద్ధి యంతయు, యిరువది సంవత్సరముల అమెరికను పరిపాలనమునందు సాధ్యమయ్యెను. భారతీయులవలె, ఫిలిప్సెను దీవుల వాసులు ప్రాచీన నాగరికము గలవాడగును. కొంతకాలము క్రిందటివరకు అనాగరికులగు ప్రాథమిక జాతులలో వీరొకరుగ వర్గీకరింపబడుచుండిరి. ఫిలిప్సెను దీవుల పరిపాలన మనేక మగు మార్పులకుడైనది. స్పెయినువారి పరిపాలన ముక్రింద, నీదీవులు మిగుల దుస్స్థితి ననుభవించినవి. అమెరికను పరిపాలన మారంభమయిన నాటి నుండియే, దేశాభివృద్ధికవకాశముగలిగినది. అంత కాలములో స్వపరిపాలనా సంస్థాపన లాదేశమున ప్రతిష్ఠింపబడినవి. అయ్యది సత్వరముగ వికాస స్ఫూర్తి గాంచినది. ఫిలిప్సెను దీవులలో సాధ్యమయిన విషయము, హిందూదేశమునందింతవరకేల సాధ్యముగా లేదని, ప్రజాప్రముఖులు వితర్కించుచుండుట సహజము. హిందూదేశము నందు స్వపరిపాలనా సంస్థలు బెరుగుటకు సౌకర్యము అత్యధికము గలవు. ప్రాచీన నాగరికమునకీ దేశ మాలవాలమై యుండును. స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపన లీదేశమునందవిచ్చిన్నముగ కొనసాగినటులు, చారిత్రకదృష్టాంతము లనేకములు గలవు. కొలదికాలము క్రిందటివరకు, గ్రామజీవనమునకు ముఖ్యభారభూతము లగు గ్రామపంచాయతులు, ప్రజాస్వామ్యమునకు చిహ్నములును బరగెను. ఈ వ్యవస్థయు గాంచియే, కీర్తితేజులగు గొట్టే యెన్నగు మహామహులు, సామ్రాజ్యకాసన నిర్మాణార్థంవరకు ఫిలిప్సెను దీవుల చావ్యవస్థలను పరిశీలించు జాతుండరి.

జప్రతినిధి పద్ధతం చార్జిక సభ్యులుగ, కొంతకాలము క్రిందటివరకున్న సర్ విలియము మేయరుగారు, ఫిలిప్సెను దీవుల ఆర్థిక, రాజకీయపరిస్థితులను పరిశీలించి, సత్వరముగా దేశమునకు

వెడలినటుల నిన్నటి న్యాయాంధీయావృత్తిలో, యొకవిలేఖరి వ్రాసిన వృత్తాంతమువేరొకచో బ్రదుకించుచున్నారము. మునిల్లా గ్రామము నందు జనవరినెల 6-వ తేదీన, మేయరుగారి కొక విందొసంగబడెను. ఆసందర్భమున మేయరుగారు భారతదేశ రాజకీయస్థితి వర్ణించిరి. అందలి యభిప్రాయములు, అధికారవర్గాభిప్రాయాల కనుగుణ్యముగనే యున్నవి. వాటియందంతవరకును మార్పెద్దియు గలుగలేదు. సెంట్రాల్ గవర్నమెంట్ ప్రాంతముల నర్పించ సమకట్టిన యోధులెవరును స్వపరిపాలనమును, వాంఛించుట లేదని యా, వారి త్యాగములను చేయూతగ గ్రహించి, త్యాగముల నిదివరకు గావించు రాజకీయ వాసులు మాత్రమే స్వపరిపాలనము గోరుచున్నారనియు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును మాత్రమెవరును గోరక సామ్రాజ్యస్థ స్వపరిపాలనమునే గోరుచున్నారనియు, మాంటాగూగారి విషయమై కొన్ని సూచనల గావించిరనియు, మేయరుగారు నుజువిరి. మాంటాగూ సూచన లతితీవ్రముగ నున్నవని కొంతమంది బిటీషువాదులు, సంకుచితముగ నున్నవని అతివాదులనును నుడువుచున్నట్లు, మేయరుగారు హెచ్చరించిరిగాని, తమ యభిప్రాయ మెద్దియో వీరు బహుల్పమువలేదు. భారతీయ నైనికుల కృషిని వీరు ప్రశంసించిరి. హిందూదేశము గావించిన ధనసహాయము గొని యాగిరి. తా మాదేశములో కొంతకాలమువరకుండి, అందు ప్రబలియున్న స్వపరిపాలనావిధానమును పరిశీలించ నుద్ద్యమించుట, మేయరుగారు తమ మువన్యాసములో దెలిపిరి

మేయరు గారి యుపన్యాసము విధానుల సామాన్యాభిప్రాయముననే వెలిబుచ్చుచున్నది. ఫిలిప్సెను దీవుల రాజకీయ పరిపాలన గురించి యాసీవా అనువా రాసమయమునందు నుడివిన వాక్యములుమాత్ర ముదారభావములను ప్రస్తుత పరచుచున్నవి. హిందూదేశ మిందు పరాధీనస్థితి యందేనున్నది. ఫిలిప్సెను దీవులలో మేయరుగారు రెండు కొలదికాల ముండినను, ప్రాచ్యఖండవాసులలో నెట్టి స్వయావికాస ముదయించినదో వారికి నుపోధపడుటయే గాక, నిదివరకు వారి మనములలో పాశుకొనియున్న యభిప్రాయములలో మార్పు తప్పకగలుగునని నూడ, నీవాగారు విశదీకరించిరి. మేయరుగారు రాదేశపు రాజకీయ ఆర్థిక పరిస్థితుల కనుగొనుటకు వెడలిరి. ఈ రెంటికిని అనివార్య సంబంధము గలదని నీవాగారు స్పష్టముగావించిరి. హిందూదేశమునకును ఫిలిప్సెను దీవులకును ప్రస్తుతస్థితిని బోల్చినచో, సామరస్య మంతగ గాన్పించకబోయినను, నీవాగారు నుడివినటుల దూరదృష్టితో జూచినచో, పోలిక గాన్పించక బోదు. ఉభయ దేశములును, ప్రాచ్యఖండ వాసు లగుటచే, పరస్పర సానుభూతి కెక్కుడవకాశము గలదు. ఆశయును లుభయులకును, దాదాపుగ సమానములే. రెండు దేశములును సుప్రసిద్ధమగు పాశ్చాత్యదేశముల యధీనము క్రింద నున్నవి. ఇట్టి పోలిక లనేకములున్నను, ఇంకను ముఖ్యవిషయములలో పోలికలుండుట యవసరము. వీటి యభిప్రాయము, ఫిలిప్సెను దీవులలో ప్రబలిన నూతన భావధారణలు, ప్రాచ్యఖండములందలియు ప్రబలవలయునని, వీరు దెలిపిరి. ఫిలిప్సెను దీవుల యభివృద్ధియందు మూడు ప్రత్యేక దశలు గలవు. అమెరికనుల పరిపాలనమునంద, దేశము కొంతకాలముండెను. ఫిలిప్సెను ప్రజాప్రతినిధి సభవారి తోడ్పాటుతో కొంతకాలము పరిపాలనము జరిగెను. మిగిలిన కాలములో, దేశముల పరిపాలనమే యధేచ్ఛగ

కొనసాగెను. రాజకీయ ప్రతిష్ఠాపనలు బెరిగిన కొలదియు, ఫిలిప్సెను దీవుల వాణిజ్యము, ఆదాయము సత్వరాభివృద్ధి గాంచెను. ఇది యంతయు, యిరువది వత్సరముల లోపలనే సమకూరెనని నీవాగారు దెలిపిరి. పరిపాలనమును ప్రజల సా స్థములలో నుంచుటచే, అమెరికను పాలనా వ్యవస్థమునకు భంగము కలుగునని, అనియు లెంతమాత్రము దిగులు జెందలేదు.

నీవాగారు, మేయరుగారికి చక్కని నలనా నిచ్చిరి. ప్రాచ్యదేశముల వాణిజ్య మభివృద్ధిజెందవలయునని, పరాధీనము లగునట్టి దేశములకు స్వాతంత్ర్య మొసగుటయే యందులకు ముఖ్య సాధనము, వీరు తేల్చవరచిరి. దీనిచే ప్రపంచ సౌఖ్యమునకు, ప్రాచ్యదేశముల తోడ్పాటు పూర్తిగ చేకూరగలదు. నీవాగారి యుదారభావ మిటుల వ్యక్తపరుపబడెను:

“ప్రాచ్యదేశములలో వాణిజ్యాభివృద్ధి చేకూరుటకు, నేను జూపిన మార్గమే అనుసరణీయము. ప్రాచ్యపాశ్చాత్యఖండముల మధ్య వాణిజ్యము కొనసాగుటకు, రెండును సమానస్థాన మాక్రమించవలెను ఒక భాగము వేరొక భాగమువై నాధార పడుదు, దానిభోగ్యపస్తువుల నుండ నూడదు. అంతర్జాతీయ స్వస్థముల ప్రచురణించుటకు రెంటికిని సమానావకాశము యుండవలయును. నూతన యుగోద యారంభదినము త్వరలో నేతెంచునని, విశ్వసించుచున్నాము. ఇందుకొరకై దృఢమగు ప్రయత్నముల సలుపుట తమవిధి యని, యూరపీ యనుప్రభుత్వములవారు త్వరలో గ్రహించగలరు.” సర్ విలియము మేయరుగారి సంకుచితపురాతనాభిప్రాయములు ఫిలిప్సెను దీవుల ప్రముఖులకు రుచించి యుండవు. నీవాగారు తమ యుపన్యాసమున మేయరుగారి కర్తవ్య మెద్దియో కరతలామలకము గావించిరి. ఫిలిప్సెను దీవులలో కొంతకాల ముండిన పిమ్మట అభిప్రాయములు మారి, భారత జాతీయోదయములు సఫలమగుట దేశాభివృద్ధి కత్యవసరమని మేయరుగారు గ్రహించెదరని, విశ్వసించెదము. మున్నగు జాతీయవాదులను పరిహాసించుటతో కాలము గడువక, వారి యభ్యున్నతికి, మేయరుగారు తోడ్పడుచో, అంగ్ల సామ్రాజ్యము నకు మహాపరాకము గావించినవారగుదురు.

మేయరు రాష్ట్రాభివృద్ధి

మేయరుగారును, మేయరు ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనముల ననుసరించి, ఆ రాష్ట్రము గాంచుచున్న సత్వరాభివృద్ధిని గమనించవచ్చును. ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానవ్యాపన మభివృద్ధిగావించి, దేశపులౌకిక సంకుద గూర్చి పరిశోధనముల గావించుటకు, మేయరు ప్రభుత్వమువారు శాస్త్రప్రవీణుల సంఘము నొకవాని చేర్చుటచే మునిచ్చియుంచిరి. పి. రాసు వేంద్రరావుగారి ధ్యేయముగ నియమింపబడిరి. పారిశ్రామిక డైరెక్టరు, గనుల డైరెక్టరు, వ్యవసాయపు డైరెక్టరు, ఆరోగ్యప్రతిష్ఠాపనపు డైరెక్టరు, ఎలక్ట్రికలు యుజనియరు, ప్రకృతి శాస్త్ర పరిశీలకులు, సజీవపదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రవంశీకులు, కెమిస్ట్రి వంశీకుడు, సభ్యులుగను, యన్. జి. శాస్త్రి గారు అధ్యక్షులుగను నియమింపబడిరి. ఈ సంఘమువారు పరిశోధన గావించి, పరిశోధనాఫలికములను ప్రభుత్వమువారికి దెబ్బపుండుదురు. ఈసంవత్సరమున, ప్రభుత్వమువారు పదివేలరూప్యముల సంకుదకై ముఖ్యము జేసిరి. నూతన సంఘమువారు ముఖ్యముగ కృషి సభ్యులునున్నటుల నూహించెదము. శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధిము చేతనే, అమెరికా జర్మనీ మొదలగు దేశములు



పాశ్చాత్యమునకును బడయగలిగెను. మైసూరు రాష్ట్రమునం దిదిగూడ పరిశ్రమలు త్వరలో నభివృద్ధిగాంచునని, దలపవచ్చును. నైనికుల బాలుర విద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమై, విద్యార్థివేతనముల నొసగియు, మరియితర పాశ్చాత్యముల గలిగించియు, ప్రభుత్వమువారిది పరకే ప్రోత్సాహ మొసంగుచున్నారు. ఇంకను అధికముగ ప్రోత్సాహ మిచ్చుటకు, ఉచిత ప్రయుమరీ విద్యను వారలకు గలవ నిశ్చయించి, నొకరు నెక్కడో పాశ్చాత్యలో నభివృద్ధిలకు వేతనపు నడు పాయము జేయుటకును, హైస్కూలు కాలేజీలలో విద్యార్థి వేతనముల నొసగుటకును, మైసూరు ప్రభుత్వమువారు దల పెట్టిరి. పర్యవేక్షణను పాటించి, ఏవర్గమువారి నైనను పాశ్చాత్యలో చేర్చుకొనుటకు పాశ్చాత్యాధికారులు తీరని సృ రించుచో, ప్రభుత్వమువారి రక్షి ప్రతిహతవలకు గాంటుల నొసగజాలరని, ప్రకటనము గావించుట కుత్తముగ నున్నది. ఈ ప్రకటనమువలన, వర్గ భేదముచేగలిగిన యభ్యుత్తరములు పాశ్చాత్యలో రూపుమాపు నని, తలచెదము. మైసూరు రాష్ట్రమునం దభివృద్ధి కూడవలసి పొడవై యున్నది. వీటికి దోహద, స్వకరిచాలనా బాధ్యతల గూడ, ప్రభుత్వమువారు ప్రజల కలవడ జేయుచో, మైసూరు రాష్ట్రము స్వకే సంస్థాన ములకు మార్గదర్శకముగ చుండగలుగు

**లండను ప్రెస్సుపత్రిక: రాజకీయస్థితి**

హిందూదేశ రాజకీయస్థితి గూర్చి లండను ప్రెస్సుపత్రిక చర్చించినది. తుర్కీస్థితిగూర్చి, మహా మృదీయు లవనసరముగ కలగరము జెందిరియు, సంధిసభలో తమకు స్థానము గావలయునని కోరుట మాత్రము యోచింప దగినదే యనియు, ప్రెస్సు పత్రిక చెలిపెను. కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యసంఘము, మిత వాదసభల రాయబారము లాంగ్లదేశమునకు వెడలుట వాంఛనియ్యదు గాదని యాపత్రిక యభిప్రాయపడుచున్నది. ఇందుకు కారణ మిద్దెయో తెలియ లేదు. ఆంగ్లప్రజల మానసము లిందు మూలమున చింతరవదడ నుటకరి, యాపత్రిక దలచుచున్నది. ప్రపంచ సమస్యలను సాధించుచున్న ఆంగ్లదేశము, భారతదేశ సమస్యను గూర్చి అన్ని పక్షముల వారి యభిప్రాయముల గనుగొనుటచే, కలవరము జెంచుననుట విచారము. రాయబారులు వెడలుటచే, ప్రెస్సు మొదలగు పూర్వ సాంప్రదాకు పత్రిక లింతవరకు ప్రయోగించుచున్న విషయములు సత్యమారము లని, ఆంగ్లప్రజలు గ్రహింపగలరు. హిందూదేశాభిప్రాయ మెందుమారు ఆంగ్లప్రజలకు చెలియకుండుటకు, ప్రెస్సు మొదలగు పత్రికలు ప్రయత్నించుచున్నవి. యుద్ధకాలముచే నీ ప్రయత్నములు కొనసాగినను, యీసమయమునం దవితిగి కొనసాగుట శ్రేయస్కరముగాను. ఆంగ్లప్రజలు హిందూదేశమునకు సంత్ృప్తిర మగు స్వపరిపాలన మొసగ సంస్కృతైముఖులు తిలకు బాప్తిస్తా గార్లు చెలిపియున్నారు. అధికారవర్గమువారి యభ్యుత్తరముచే, పాశ్చాత్యములకు చే, వాంగ్లదేశమునకు వెడలి యందలి ప్రజలకు భారతీయుల దృఢవాంఛలను వెంటనే వ్యక్తపరుపవలెను. రినుగాడికి జవాబిచ్చుచు, నెస్పిరణశాసన మీ సెషనునందే ప్రవేశిపెట్టబడునని మూలాగూ గారు పలికిరి. ఆ కారణముచే, రాయబారములు వెడలుట కింకను ఆలసిందినచో, నేతూతము లాభ ముండజాలదు. ఇందుకు సహాయభూతముగ భారతీయు లీ దేశమున తమ వాంఛాప్రబల్య,

మనోనిశ్చయముల నసందిగముగ వెల్లడించుచునుచో, కాశ్యసాధనము సులభసాధ్య మగునని విశ్వసించవచ్చును.

**ఆయుర్వేదము: తిరువాన్కూరు సంస్థానము**

తిరువాన్కూరునందు ప్రభుత్వ వారిచే ఆయుర్వేదమున కెటుల ప్రోత్సాహ మొసగ బడుచున్నదో, దివానుగారి యుత్సాహసమునం దిటుల వివరింపబడియుండెను: "ఆయుర్వేద శాఖయందు పురస్కారములు జరిగెను. ఆయుర్వేద పాఠశాల విద్యార్థిముఖ, ఆధునిక పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ ప్రాకృతిశాస్త్ర కుశీలతలపై వాఙ్మారిపరుపబడెను. ఓషధులను పెంచుటకు, వన మొకటి నిర్మించబడుటయు, ఆయుర్వేదావధళాలయు, వైద్యాలయమును నిర్మింప బడుటయు, సఫలమయ్యెను. ఆయుర్వేద వైద్యశాల మిగుల నుత్తమోగకరముగ నున్నది. మొదటి యెదు మాసములు 1047+ మంది వెలువలనుండి కోసులు, చికిత్స నొందిరి. కొంతకాలము క్రిందటి వరకు ను మొదలగాలము, వైద్యశాలల రుచితిముగ బంపిపెట్టుటకు ముందును సంపుయండిరి. కాని, కొనుటకు క్రిగలవారలకు మందుల నమ్మున కిప్పుడు ఏర్పాటు గావించబడినది. ముందు సరసముగ ధరలకు విక్రయింపబడుచున్నది. మొదటి రెండుమాసములలో 448 యాజ్ఞముల ముగి విక్రయింపబడినది."

ఆయుర్వేదమునకు స్వదేశ సంస్థానము లిటుల ప్రోత్సాహ మొసగుటచే, ప్రాచీన విభావముదలి ప్రజల ఆరోగ్యవృద్ధినినకు మహిమ కారము గావించగలరు.

**బాలభటోద్యమము.**

ఈ యుద్ధమును విషయము ప్రతివారమును చూడవలెనో నో, వ్యాసము ప్రయోగింపబడుచుండునా చావములు గమించియుండురు బేడెను పవెయిగారి బాలభట ప్రతిష్ఠాపనమున, భారతీయులకు ప్రవేశము లేకుండుటచే, యీ యుద్ధము మొలకెత్తింది దీనికాఖిలు చే ను దుర్జయను బాప్తియింపబడినది. ఈ యుద్ధ మును రాజకీయోద్ధమములతో సంబంధము కలదిగాను. పియ్యుగారి యాజమాన్యమున, యీ యుద్ధమును సత్యరాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. మొదలుగారి యాభివృద్ధియుక్తిగ, వేరొక బాల భటోద్యమము నెక్కింపబడి పనిజేయుచున్నను, అది యుధాధారుల ప్రాప్తుల బెరుగుచున్నది. బాలురలో జాతీయవిశ్వాస ముదయించవలెనని, స్వతంత్రముగ భివృద్ధి జెంచుచున్న బాల భటోద్యమమే ప్రయోజనకరముగ నుండగలదు. ఈ యుద్ధమునువలన ఆంగ్ల లెల్లగు ప్రోత్సాహము గలుగజేసి, ఆంగ్లదేశమునం దిది స్థిరముగ నాటకొనుచుండు ప్రయత్నముల నలువ ప్రార్థితులు.

మొదలు నైలుగల్గ ప్రమాదము:—కలకత్తా నగరము లాంధ్రదేశానితరమున నున్న ఆస్సామంత్రికర్మగారకు లాంధ్రదేశమును దానినాడు గడదిన కుక్ నారాయణ సామంతులను దిస్సాకోడుకు దా మొదలు నైలుగిరి తెన్ను వెండగా గొప్పప్రమాదము కలిగెను. స్వతంత్రస్థితిలో రాజధాని జనరలు ఆనంద్ తిగి తేలిడెను. ప్రక్కనుండి యొక బాలుకు తటాకం దాటిగారి మొదలునైలుకు అడ్డము పడినదయ్యెను. ఏలగుగా ప్రాముఖ్యత వచ్చుచుండెను. దాటిగారు కష్టమయ్యిరి పోయిరి. ప్రేత జేయవచ్చుటికి వారియంత్రణలోనుండినుండి ఒక రాతికి దగిలెను. దాటి గారు విలసిల్లడ ప్రయత్ని. వారియద యంత్రము పడెను ఇది భారతీయ లాంఛనమని, వారిబండిలో దాటిగాని ఆను వుతికి గొనిపోయిరి.

**స్థానిక వార్తలు**

మదరాసులో ప్లేగు:—తిరువల్లిక్కోటిలో, వాటి బుల్ల వీధిలో ప్లేగువలన నొకరు చనిపోయిరి.

మదరాసు శాసనసభ:—మదరాసు శాసనసభా సమావేశము మార్చి నెల 11-క తేదీ మంగళవారమునాడు 11 గంటలకు మొందుబాటి కోటలో జరుగెను.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము:—విశ్వవిద్యాలయమునకు అట్లాడి కృష్ణస్వామయ్య, జి. హెచ్. హాస్తి గార్లు సభ్యులుగా నెత్తుకొనిపోయి వారి ఛాన్సలరుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

ప్రెజిడెంట్ బిల్లులు:—ఆంధ్రులకు ప్రెజిడెంట్ బిల్లులు 11-క తేదీ మంగళవారమునాడు మొదలు చేయబడినది 97-8-0 ల కంటకు అమ్ముటకు సంప్రదించుచున్నది ప్రకటించుచున్నారు.

మదరాసు రయితువారి భూస్వాముల సంఘము:—భువనగిరి, ఇరవంక, మనోజంధా వాడలో రేణు దిగిని సాయుకాలము 5-15 గంటలకు సమావేశమై ప్రస్తుత ఆర్థిస్థితి, దాని చక్క బరచుటకు వలయు ప్రయత్నములపూర్వ, యోచించెనరు.

తెలిగ్రాములు:—కేంద్ర కంఠిశాస్త్రము, ప్రాచీన నలన రాజ్యములు, స్వీడను, కెన్యా, చీనా, ప్రెజి, అర్జెంటైన్, ఫ్రూటా, ఆరెనాసు, బాలియూ, వెనలోని తొలితేని కార్యాలయములపూర్వ, కేంద్ర ప్రదేశములకు జరగా పోవుకేంద్రలో తినికొనబడునని సంత్రము తెలిగ్రాఫు కార్యాలయపు చూపరె:మొదలుగా చూప తెలుపుచున్నది.

దేశభక్త వివేచనద్ర నాలుగారు:—వీరికి ను కలకత్తా మొములలో వచ్చి, వీరిక ప్యాకెట్ మిప్పుడు కే, తల్లియూర్తిగారు, వారి న్యోక్తకు పాతగాను, వీరు. కే. ఆచార్యులు, వీరి వన. కుప్పగల మరీ కొందరు వచ్చి, ప్రెజిడెంట్ దిగినతోడనే వాటి గారి తిష్టమాలలపూర్వ గావించిరి. వాటి గారు మొదలుమొదటి 145, ముంబు స్త్రీయనకు వెదలి.

గోఖేయర్గతి:—హిందూదేశ: హిందువుల వారి యాజమాన్యముక్తింది కోకనూరు గోపాలయ్య గోఖేలగారి కర్ణాటి తినివల్లిక్కోటి హిందూయుత్తరద్యాలకు భరణమున కల్ల సామంతులను కట్టి గంటలకు జరుపవలెను. దివాను బహదరు గోవింద రామకర్ణా, పి. పి. రామస్వామి కర్ణ, క. ఏ. కళేశిం, ప్రాధేయ కర్ణస్వామి, కే. వైకుంఠ రావు గార్లు గోఖేలగారి కర్ణాటి చారిత్రములనుండి మాట గానుకు మానసియులకు దివానుబహదరు వ్యాయమాత్రి సహాకరి త్యోగ గారు విభివృద్ధిము సాగించును.

తిరువాన్కూరు సంస్థానమునకు ప్రభుత్వ శాఖింక ప్రకృతిము సోదరాగణ వాటి యువకులు ప్రాంధులయ్యెను తిరువాన్కూరు యభ్యుత్తరమునకును, కళింక ప్రకృతిమునకు వాటిగొడవ ప్రకృతిగణ సుకలల కర్మింపబడిన. ప్రకృతిము 20 క తేదీ వనం జరుగెను.

వెట్టివాని మంత్రియము:—కర్ణాటి నెలకు జోతిస్తాల భూముల నెలకు కలకత్తా మొదలుగా బోయి వ్యాసునూర్తి రాంకెరి కోర్టులోనే కోర్టు కార్యములనుండి దొరు హిందూదేశ యువకులము. వెట్టివాని మంత్రియము తలపింపు, తలపి చూప సామూ దానియున్నరము, తా నీవిధమున ఆసామూ లాంధ్రులొకా నొన్నానొక యు వెచ్చు. కలి మూ సువసర్వరములంకే మిలమిల వరకుగొర్రువన నచ్చుచున్నాను నైవేర్వెన రితి మూలాకుయరక కొరాయితిని రాంకెరిగారివైరువెచ్చు. అతడు వెట్టివాని కున్నకరుకు పిలిపిం జోలికొలొక ఆనువ తలపి నెత్తు. తలపియుముచొక కొర్టుసంకల్పము ప్రకటం జోతిస్తాల దొరసానివేషము వేసికొని తాంధ్రమునాటికరుకు తిష్టెనని అచ్చటివారు తెలుపుచున్నారు.

(రైతురుషజన్మీ)

అంశము, ప్రభాగము 12:— మొదటి పాఠము భాగము  
 నైపుణ్య పక్షమున నేన మొదలు ముగిసిన వరకు  
 ను. అని జననము ముగిసిన గాన భారతము నైపుణ్య పరిపాలన  
 ముగిసినవారికి లింగివార నంపి.



ఔత్, ప్రియతమ 17:— వేయి సుఖ సంకీర్తన - ఆత్మిక  
 కంఠి హేయస్మి పౌనాగ్రాహ వసంతస్థితిని బాధనగ నయ  
 ఇట్లు చెప్పి: ఇప్పటికీ నిలిచి యున్న ఋతుము 16! మిల్లి  
 యార్దల మాన్యులు. స్పృలకలవ దయాదైవ సామ్యుర య  
 యుద్ధమునందుల కడ్డేపట సరసకుండి యు, అది లోలన ప్రాప్త  
 గా పట్నలమ వేయి బాధకృత మనియ, యుద్ధమునందు  
 నిలవరయించబడిన వస్తువుల సంఖ్యనుగలవ తి మిల్లియార్డుల  
 మాత్రమే గచ్చెనియ నతిమ చెప్పెను. (మిల్లియార్డులగా  
 నూణుకొట్టు.)

## "The Servants of India."

### Mr. Devadhar's Lecture.

LONDON, February 11.  
At a meeting of the East India Association Mr. C. K. Devadhar described the work of the Servants of India Society, an Indian organization. Mr. T. J. Bennett and others testified to the value of the work of the Society.

#### Lord Willingdon.

Lord Willingdon reported the premature death of his valuable friend the Hon. Mr. C. K. Gokhale, which, he said, was a heavy loss to India as a critical juncture in her history. He heavily acknowledged the co-operation and selfless devoted work of Mr. Devadhar and the Society during his Governorship of Bombay and specially mentioned the report of Mr. Devadhar and other members of the Society, which had greatly assisted the Government to settle the trouble in respect of land revenue assessment in the Kaira district. This was a good example of the right kind of co-operation between the Government and the people. (Cheers.) If they could get the people to drop the unfounded suspicions and realise that the "Bureaucrats" were in India to try to do their best for the country, the progress would be much more rapid. He hoped to find out a vigorous branch of the Society in Madras. If not, he would be strongly inclined to send Mr. Devadhar to assist in making it efficient.

#### Mr. Devadhar's Work.

LONDON, February 13.  
During his stay in Britain Mr. Devadhar visited educational, social and economic institutions and attended political and economic movements. He spoke in London, Manchester, Oxford, Cambridge, etc., dealing, amongst other things, with the political situation in India, England's opportunity for work in India, the Co-operative movement in India, the condition of the labouring classes in India, and the women's education in India. He studied English, Scottish, and Irish Co-operative movements, and now hopes to go to Denmark to study agricultural co-operation there.

#### Humanity of Indian Soldiers.

LONDON, February 10.  
A Fort Said telegram states:—The Armenian Bishop thanked the Indian troops for their kindness to the Armenians. Indian soldiers frequently saved the lives of Armenians and helped them to reach Armenian lands and handing them over to the authorities. For example, recently five orphans, their ages ranging from fourteen to four, were brought in. The youngest had been thrown into water by the Turks and was rescued by an Indian soldier.

#### Lord Sinha, P. C.

LONDON, February 11.  
Lord Sinha has been sworn in as a Privy Councillor.

#### The War Bonuses.

##### Army Order for Troops in the East.

LONDON, February 13.  
An Army Order states:—The maximum war gratuities payable to the Regular Army officers range from £85 to £250 to £350 to £450 to £550. The rate for Generals and Field Marshals will be fixed by the Army Council. The officers who have completed over a year's service receive certain additional sums in respect of each additional month, up to a maximum of forty-eight such increments. The Army Order states that in the case of India and the garrisons east of Suez the officers and men who will be eligible for demobilisation, if they did not form part of the overseas garrisons, and if they were not required for garrison purposes, pending relief, will, as far as possible, be relieved during the present troopings. Such officers and men are not eligible for the full bonus, but are eligible for half bonus from May 1st, if not demobilised then. If any of these are not sent home for demobilisation during the present troopings season, except through their own fault, they will be eligible for the full bonus respectively to February 1st, until they are sent home and demobilised, those who are retained until the next troopings season pending relief are eligible for full bonus from February 1st.

#### The "New India" Case.

##### Again Postponed.

LONDON, February 11.  
The hearing of Mrs. Besant's appeal to the Privy Council has again been postponed owing to the illness of Lord Blandford.

#### The Indian Medical Services.

##### Increased Pay and Prospects.

LONDON, February 2.  
The Secretary of State for India informed the Deputation from the British Medical Association that the improvements in the pay for the permanent officers of the Indian Medical Service, both military and civil, approximating to thirty-three per cent. on the present rates of the military pay, had been approved of from December 1st last. The object of this measure was to attract European candidates of the highest qualifications. Mr. Montagu said that he was of opinion that it was desirable that the medical men should enjoy as fully as possible opportunities for private practice. No further restriction in this connection was contemplated. The deputation expressed satisfaction and promised official co-operation in securing recruits.

#### Work Resumed at Belfast.

##### Quiet Restored.

LONDON, February 15.  
BELFAST.—Gas and electric supplies which have been cut off three weeks ago have been restored under military protection. Volunteer workers are assisting the ordinary employees. The machine-gunners command the entrance to the gasworks and a few gun are mounted on the power station. Most of the strikers have resumed work. All is quiet.

## New German Government.

### President of the Assembly.

LONDON, February 15.  
BALE.—A telegram from Weimar says:—The Centrist, Herr Fehrenbach, has been elected President of the Assembly.

#### Financial Situation Explained.

LONDON, January 17.  
BALE.—A message from Weimar states that Herr Schiffer, Minister of Finance explaining the situation in the Assembly, estimated that the outstanding credits were 161 milliards of marks. Herr Schiffer pointed out that only the interest on war loans was covered by taxation. Therefore fresh taxation would be necessary. Sales of war stores were expected to realise only three milliards, as they had been largely pillaged.

#### Japan and China.

##### Former's Repudiation of Rumour.

LONDON, February 11.  
PARIS.—Vincennes China has authorised the statement that the reports that Japan attempted to influence the Chinese representatives in Paris are entirely unfounded. No secret Sino-Japanese treaty was ever concluded or proposed, and there has been no exchange of notes granting Japan any territory in Shantung or elsewhere in China.

#### President Wilson's Departure.

LONDON, February 15.  
BREIT.—The steamer "George Washington" with President Wilson on board, left at 11-15 A.M. this morning.

#### Address at Boston.

LONDON, February 15.  
NEW YORK.—President Wilson's Secretary, Mr. Tamm, has received a telegram from President Wilson to the effect that he intends to land at Boston where he will deliver an address. He is expected there about the 24th.

#### Allied Mission to Poland.

##### Arrival at Warsaw.

LONDON, February 15.  
PARIS.—The Allied Polish Mission arrived in Warsaw on February 12th and was received by M. Paderewski, Col. Pilsudski, and prominent Poles, with whom they discussed the Polish question.

#### Poles and Ukrainians.

LONDON, February 15.  
WARSAW.—The Inter-Allied Commission is sending an Allied Delegation, including the British, General Carton De Wiart, to Lemberg, to endeavour to arrange an armistice between the Poles and the Ukrainians. The Poles, with only 3,000 regular troops and a few guns, are defending Lemberg most valiantly against the Ukrainians who are well equipped with Austrian artillery. Polish women and children are participating in the fighting. Many Polish soldiers have no great coats and the weather is of the most bitter description, 42 degrees of frost being registered.

#### Bolsheviks Routed.

LONDON, February 11.  
CHIESA.—An anti-Bolshevik volunteer army is making big strides in the Caucasus, advancing on both banks of the Terek towards Vladikavkaz. The Volunteers have captured Grozny, which was strongly defended, and captured 800 prisoners and twenty guns. Farther northeast, after routing the Bolshevik main force in the North Caucasus, the volunteers pushed within 25 versts of Kizlar and are now in contact with Daghestan detachments under General Keldanovsk.

#### Enemy Submarines.

##### Entente Commission at Kiel.

LONDON, February 16.  
It is reported from Copenhagen that the Entente Naval Commission has arrived in Kiel and has announced that owing to delays in disarming certain submarines, these not disarmed before the 17th instant will be broken up.

#### Winds Deserted.

LONDON, February 16.  
The "Hamburger Fremdenblatt" states that the Bolsheviks deserted Windau owing to bombardment by British warships.

#### Nikomedis Occupied.

LONDON, February 16.  
It is reported from Constantinople that the British have occupied Nikomedis, Ongara and Koniah.

#### Holland and Belgium.

##### Territorial Claims.

LONDON, February 16.  
THE HAGUE.—The Foreign Minister in the States-General, replying to an interpellation regarding Belgium's territorial claims, declared that the Dutch Government emphatically refused to cede any territory.

#### African National Deputation.

##### Crew Refused to Sail.

LONDON, February 16.  
CAPETOWN.—The "Crew of Durban castle" refused to sail with the National Deputation to Europe headed by Hertzog. The liner eventually sailed without the deputation.

## The Armistice.

### Terms of Renewal.

LONDON, February 16.  
PARIS.—Marshal Foch will to-day communicate to the German delegates at Trier the additional terms for the extension of the armistice, which expires on the 17th instant. These prohibit German troops from passing the line which follows approximately the frontier of the province of Posen, and in the event of non-compliance the armistice may be denounced. The terms require the Germans to cease the offensive against the Poles.

#### The original Armistice.

##### Flight of German armies.

LONDON, February 13.  
AMSTERDAM.—In a speech at Heidelberg, Fehrenbach, Ex-President of Reichstag stated that at a meeting of members of the new and old governments at Chancellors Palace on November 10th at which the original armistice terms were accepted a telegram from F. M. Hindenburg was read saying that unless all conditions were immediately accepted he would be compelled to capitulate with his entire army.

#### The vetoed Armistice.

##### Appeal for Extension Declined.

COPENHAGEN, February 17.  
A telegram from Berlin says, Marshal Foch has declined to accede to German appeal to extend for twenty-four hours time in which to answer about the amended armistice.

#### Political Position in India.

##### The "Times" on the Situation.

LONDON, February 11.  
Discussing the political situation in India, the "Times" remarks that Indian Moslems are rather unnecessarily disturbed about the question of the Khalifate and the fate of Turkey. Their claim to representation at the Peace Conference is, however, at least tenable. Dealing with the possibility of a large deputation from the National Congress, the Moderate Conference and the Home Rule League visiting the United Kingdom as soon as shipping is available, the "Times" doubts whether their presence will be acceptable. The paper says:—It will certainly lead to a confusion of the public mind, and again urges that a Parliamentary Committee should be set up in England immediately to sift responsible evidence from India. It says that the Congress at any rate has not made the path of its delegation any smoother by its peculiarly foolish and irresponsible proceedings at Delhi, and adds that all Indian political parties seem to assume that the Montagu-Chelmsford scheme is already cut and dried in every detail. That is not the case. Parliament is committed to nothing more than the definite principles contained in the declaration of August, 1917. The report furnishes a working basis, but clearly the scheme may be considerably altered before the stage of legislation is reached.

#### Industrial Crisis.

##### Assembly of Capital and Labour Representatives.

LONDON, February 16.  
The "Observer" understands that in view of the industrial crisis, the Government has decided to summon shortly an unprecedented assembly of the representatives of capital and labour, which will practically be a National Industrial Peace Congress to deal with all industrial questions at issue.

#### A Successful Flight.

##### Trip Across the Channel.

LONDON, February 9.  
PARIS.—Havas Agency states that the Farman Aero-bus "Goliath" made its first successful trip across the Channel yesterday in spite of keen wind blowing. It started from Versailles and landed at Croydon, carrying fourteen passengers. It is expected that next summer there will be a regular bi-weekly service of mails and passengers from Cairo to Calcutta. The trunk air line to India in future will be Croydon, Brussels, Cologne, Moscow, the Caspian Sea, Herat, Kandahar and Multan.

#### No Revolution in Rumania.

LONDON, February 16.  
PARIS.—The Rumanian Press Bureau denies the truth of the reports of a revolution in Rumania and attributes them to Austrian and German sources.

#### Obituary.

##### Mr. A. H. Anthony.

LONDON, February 11.  
The death is announced of Mr. A. H. Anthony, ex-Deputy Auditor-General for India.

#### Sir Wilfred Laurier.

##### Condition Critical.

LONDON, February 17.  
OTTAWA.—Sir Wilfred Laurier has been stricken with paralysis. His condition is critical.

## Revolution in Portugal.

### Collapse of Royalist Movement.

LONDON, February 15.  
The Portuguese Legation announces that the Royalist movement has completely collapsed and the Monarchist leader, Conceicao is in prison.



## The League of Nations.

### Discussion Postponed

LONDON, February 12

PARIS:—The Plenary sitting of the peace conference to discuss the League of Nations was postponed because after the original draft was completed various members chiefly French and Japanese suggested a large number of amendments.

#### The Covenant.

After the speeches on the draft of the League of Nations Covenant, the Chairman, M. Clemenceau, announced that the Covenant was now on the table for examination by all the Powers concerned. The debate on the Covenant at which the amendments would possibly be submitted would be held as soon as possible. Meanwhile the representatives of the five Great Powers would first take the matter in hand.

### British Press Opinion.

#### An Historic Document.

LONDON, February 15

The League Covenant is hailed by the papers as an historic document drafted in an atmosphere of good faith postulating complete honesty in dealings between the nations and foreshadowing a better and wiser government of the world. Though President Wilson's personal triumph is acknowledged, it is pointed out that the modified form of the Covenant indicates that he has learned a great deal since he came to Europe and pride is expressed that so much of the work of Englishmen is visible in the League and that the mandatory principle is based on the relations between Great Britain and India and the Dominions. The recognition of the Dominions as nations is welcomed as not the least significant feature of the Covenant.

### Discussion in Congress.

London, February 16

A telegram from Washington dated the 15th instant says:—President Wilson has cabled requesting the Foreign Relations Committee of Congress to defer debate on the constitution of the League of Nations, until he has an opportunity of explaining each article.

### Irrigation in Egypt.

#### Vast New Schemes.

London, February 12.

At a meeting of the Royal Colonial Institute, Sir Malcolm McIlwraith said new vast schemes of irrigation of Egypt and the Sudan were under consideration. It was proposed to irrigate for cotton cultivation an immense tract by two new dams, one on the Blue Nile, the other on the White Nile. Government engineers were convinced that there was an ample supply of water in flood time for both Egypt and the Sudan even in a bad year. It was only necessary to ensure its storage and distribution when the river was naturally low.

### Indian Soldiers Fund.

#### General Marshall's Thanks.

LONDON, February 12

General Marshall telegraphed to the committee of the Indian Soldiers Fund of the Order of St. John of Jerusalem thanking them and their contributors to the fund for their work on behalf of Indian troops in Mesopotamia.

### Silver Report.

#### Fall in Price.

LONDON, February 13.

Montagu's report says:—The price fell on February 11th to 47 7/8 in sympathy with reduced rates of freight and insurance from America. The Shanghai exchange has fallen to 4/9 a tael.

### M. Blanchard.

LONDON, February 16.

PARIS:—M. Blanchard, a leading French authority on parasites and tropical diseases, has died in Paris at the age of 62.

### A Press Security Case.

BOMBAY, February 17.

Mr. Aston, Chief Presidency Magistrate has passed orders in the case in which Mr. G. M. Virkar, keeper of the Sanjaya Printing Press and publisher and printer of a Marathi daily called "The Sanjaya" was called upon to show cause why the security of Rs 500 under the Press Act should not be enhanced. Mr. Virkar examined, stated that he had purchased for Rs 10,000 the press from Mr. A. B. Kolhatkar, owner of the Sanjaya Printing Press, at which the paper "Sandesh" was said to be printed. He did not buy the press because the Government had forfeited the security given by Mr. Kolhatkar. He purchased it because it was a paying concern. There was a difference between his paper "Sanjaya" and the defunct paper "Sandesh" as regards subscriptions and size. The "Sandesh" was not allowed to be circulated in libraries recognised by the Government, whereas the "Sanjaya" was allowed. It was contended by the prosecution that the respondent had purchased the press from Mr. Kolhatkar to evade the Act. When Mr. Virkar made the declaration as keeper of the "Sanjaya" press immediately after the Government had forfeited the security given by Mr. Kolhatkar, the Magistrate was unaware at the time that it was the same press in respect of which the security given by Mr. Kolhatkar had been forfeited. If this was known the Magistrate would have asked under section 5 of the Press Act for a larger security. The Magistrate was of opinion that the circumstances under which the sale of the press had taken place were rather suspicious and ordered the respondent to deposit Rs. 2,000 as a security under section 5 of the Press Act.

## Speech at Banquet.

### Tribute to Kapurthala Forces.

KAPURTHALA, February 16

H. E. the Viceroy, speaking at the State banquet, held at Kapurthala on the 15th February, said:—Your Highness, ladies and gentlemen.

First let me thank Your Highness, for the extremely kind words in which you have proposed my health and expressed regret at the unavoidable absence of Lady Chelmsford. I appreciate greatly the warmth of the welcome which I have received during this my first visit to the Kapurthala State, and I shall not easily forget the hospitality of its enlightened ruler. Your Highness has alluded to the war record of Kapurthala Imperial Service troops, a record of which any State might well be proud. The quality of Your Highness's troops is shown by the long list of distinctions gained by the officers and men of the Kapurthala infantry during three and a half years of arduous campaigning in unhealthy surroundings, and a particularly difficult country, against a determined and elusive enemy. The regiment was complimented for its excellent work by the General Officer Commanding the East African Expeditionary Force, and several of its officers received various distinctions. Major-General Sardar Pooran Singh was awarded a C. I. E., and Col. Nihal Singh the O. C. The regiment received the 2nd class of the Order of British India, and one Indian Distinguished Medal, the Meritorious Service Medal, and one French Médaille Militaire, were won by various non-commissioned officers and men. Not only has the Kapurthala infantry distinguished itself in the manner I have described, but the State has supplied the large number of 4,000 recruits for the ranks of the Indian Army at considerable cost.

#### Other Assistance

But man-power has not been the only direction in which Kapurthala has helped towards the defeat of the enemies of the British Empire. Your Highness has caused nearly Rs 12 lakhs to be invested in various war loans, English, Indian, and French, and cash contributions have been made to charitable and other funds connected with the prosecution of the war. In recognition of the services rendered by the Kapurthala State, Your Highness, salute was raised to 13 guns and the share taken by Your Highness in the results achieved was recognised by the grant of a personal salute of 15 guns and of the rank of Hon. Lieut.-Col. in the army, Your Highness, third son, Captain Kanwar Amarjit Singh, also worthily upheld the military traditions of Kapurthala House by serving in France with the 3rd (Lahore) division, and in recognition of his services received the honorary rank of Captain in the army, while Khan Bahadur Sardar Abdul Hamid, Your Highness' capable Chief Secretary, was made an officer of the Order of the British Empire for his meritorious services in connection with the war.

#### Administration.

Lord Hardinge during his visit to Kapurthala in 1913 remarked in terms of appreciation on the able manner in which the administration of the State was conducted and dwelt on the success of Your Highness' efforts in this direction as worthy of all praise. I am glad to learn that the State continues to enjoy the benefits of Your Highness' wise and progressive rule, that the system of administration has earned the gratitude and contentment of your people, and that the finances of the State are in a flourishing and prosperous condition. Your Highness has recently given one more proof, though none was needed, of the loyalty of the Kapurthala State to the British Government. During the recent troublous times, through which the Punjab passed as a result of the influx of seditious agitators and returned emigrants, the State co-operated wholeheartedly with the Punjab Government in its efforts to extirpate crime and to bring the guilty to justice. The movements of such of these persons as entered the State were kept under careful surveillance and the efficiency of the State Police was demonstrated by the success which was achieved. The success of Your Highness' policy in utilising local talent in the service of the State has been justified by the results attained. I learn with satisfaction that except for a few technical officers all the officials of the State belong to local families and many of them have been educated in Europe at the expense of the State. Their behaviour devotes themselves generally to the service of the State, while Your Highness' second son has been a judicial officer and your third son is now Director of Police and Education. Ladies and gentlemen, I need say no more to demonstrate the admirable results of the sagacious and far-sighted policy adopted by His Highness in all branches of the administration of this State.

## Rowlatt Bills.

### Protest Meeting at Bombay.

BOMBAY, February 17.

Another crowded meeting was held here on Saturday evening to protest against the Rowlatt Bills. Mrs. Besant occupied the chair, Mr. C. F. Ramaswami Iyer, Mr. B. G. Horniman, Mr. C. V. Vaidya and Mrs. Naidu addressed the meeting. Mr. Ramaswami Iyer said it was a libel on the Indian people to say that the peace of the country had been preserved during the war by the Defence of India Act. The Rowlatt report had said that anarchy was confined to a few people and to a province here and there, and for that the whole country was going to be condemned.

Mr. Horniman said if they did not resist the Bills and make their voices heard in no uncertain terms, the people of India might give up all hope of ever realising that goal for which they were striving viz., independence under the British flag and status of a self-respecting and respected nation of the world.

Mrs. Naidu said if the bills were passed they would divide husband from wife, brother from sister, far away innocent children from the bosom of the father and break the ties of friendship. Were they going to permit this disintegration and degradation. Mrs. Besant in the course of her address strongly deprecated the suggestion of passive resistance. She said let those who incite crowds to action remember that responsibility was on their lips who fired them to a course of action. They themselves did not escape while sending others to a sacrifice. She pleaded for consideration before resorting to the weapon of depositing the people.

## H. E. Sir G. Lloyd.

### Visit to Hyderabad.

KARACHI, February 17.

Speaking on Saturday evening at a joint Durbar for the Hyderabad, Thar and Parkar and Nawabshah Districts, the Governor of Bombay, in congratulating the Durbar on their loyalty shown not only by the absence of any disturbance but also by very considerable contributions in men and money to the common cause, assured them from his experience of war in the other parts of the world, that they were indeed lucky to have been left in India in peace and quiet secured by the power of the British navy and the armies of the Allies from the terrible sufferings endured in the other parts of the world. Beyond an increase of prices and minor shortage of certain articles of food and clothing, the peoples of India had suffered not at all, while many other nations of the world, both combatants and non-combatants, had been through terrors of invasion by the brutal enemy and untold horrors of starvation and wholesale pillage and were still suffering from scarcity and disease, which are the inevitable results of this appalling war. They had good reason to be grateful for the protection afforded by the Sirkar and he trusted that all classes would remember this in the years to come.

#### Cattle Breeding.

Referring to the scarcity caused by drought and low inundation, he pointed out that the foundation of prosperity of agricultural India lay in the maintenance of a breed of strong and healthy cattle. No amount of money could replace them for some years to come. By the mismanagement or shortage of fodder they were allowed to die. Therefore, they should take care that the desire to secure high profits from the present high prices of cotton should not lead to a neglect of the growth of the fodder crop.

#### The Sukkur Barrage.

Referring to the Sukkur barrage, the Governor said he had every hope that the new plans and estimates now being prepared by a special staff of engineers would be completed this year, and he would do his best to see that no further delay occurred in the final sanctioning of the scheme. When the barrage and its canal were constructed, they should never again have to suffer shortage such as visited the districts during this year.

#### Scarcity of Food Grains.

Referring to the scarcity and the Government's efforts to secure plentiful supply of food grains, he appealed to the trading classes to realise their duty to assist in facilitating import and distribute even at great inconvenience and possible loss.

#### Turkey and Holy Places.

After advising the Zamindars to send their sons to agricultural schools at Mirpurkhas, declaring his sympathy with the cause of Mahomedan education and congratulating the districts on their creditable response to the appeal for recruits, although no Sindhis had been recruited for over fifty years for any combatant unit. His Excellency referred to the question of Turkey in similar terms to his speech at Sukkur Durbar, and his reply to the address of the Sind Mahomedan Association. He said:—There is one matter in which I am sure you are all interested, and that is the treatment which the Turkish Empire is to receive in the peace treaty, and, secondly, the question of the security of the holy places. I have just come from Delhi, where I have discussed these matters with His Excellency, the Viceroy and I can only tell you that you can rest fully assured that the Government of India has taken every step possible, to secure that the feelings expressed and the point of view held by Muslims on these questions will be placed before the Peace Conference.

#### A Round of Visits.

Yesterday, His Excellency visited the Cantonment and the Jail quarter, while Lady Lloyd visited the Training College for Women Teachers, the Lady Dufferin Hospital and the Kanya Vidyalaya Girls' School. At noon Their Excellencies left Hyderabad by special train for a visit to the Government Agricultural Farm at Mirpurkhas, leaving thence at 4-50 for Bombay.

### A Maniac's Pranks.

#### A Calcutta Incident.

CALCUTTA, February 17.

Quite a sensation was caused at the High Court to-day in the Courtroom of Mr. Justice Rankin by Jotinlal Ghose who has been almost a daily frequenter of the High Court for several years past and who is believed to be of unsound mind. Entering the court-room, Jotinlal produced some papers and addressing the Judge, said he was the king of India, that the laws administered here were of no value whatever, that there was money due to him and that he could not obtain. Saying this he suddenly threw a stone at the Judge, but fortunately missed his aim, the stone striking and shattering the shade of one of the electric lights in the court. The Judge directed the Inspector of the Court to arrest Jotinlal, who was directed to be placed under medical observation. It is stated that some years ago he came one day to the High Court dressed as a European lady, and on being questioned by some people as to the reason for his costume, replied that he was the queen of India.

## Bengal Co-operative Conference.

### Financial Proposal.

CALCUTTA, February 16.

At yesterday's sitting of the Bengal Co-operative Conference the following resolution was adopted on the motion of Mr. David Hamilton:—That as the people of India cannot bear their own march while heavily laden with debt and miseries, this Conference respectfully requests the Government of India to appoint an enquiry committee of business men and co-operative workers to consider how the banking facilities of the country can be improved and developed, especially with a view to financing the co-operative movement and the holding of their shares to the great producing masses of the people. This Conference also respectfully suggests that the Government of Bengal for



## Tilak Libel Action.

### Sir E. Carson's Questions.

LONDON, February 12.

The Tilak libel action was resumed to-day.

Cross-examined by Sir E. Carson, Mr. Tilak said that he was of opinion that the murder of the official Mr. Rand was due to the harshness of the measures adopted during the Poota plague. He denied that he stirred Mr. Rand. He pointed out the defects in Mr. Rand's administration. His writings had nothing to do with the murder.

Sir E. Carson asked:—Did the writings of the Kesari tell the plague-stricken people that the British soldiers were no better than beasts?

Mr. Tilak replied:—That was what the Indians complained of.

Sir E. Carson pointed out that Lord Sandhurst visited the hospitals, compounds, and found no truth in the charges.

Mr. Tilak replied:—That he did not know what inquiries Lord Sandhurst made, but he knew there were four hundred complaints.

### Proceedings in Privy Council.

LONDON, February 13.

Tilak Libel Case was resumed to-day. Cross-examined by Sir E. Carson Tilak admitted that he advocated the boycott of British goods. These were turned in order to promote home industries not in order to promote anti-British feeling. He denied that he laid down death penalty for breaking swadeshi vow. His articles in this connection meant that if any affliction came it would be result of breaking vow. Sir E. Carson pointed out that Tilak was invoking English law which was foreign. Tilak replied, "We do not say that" the case was adjourned.

## Territorial Troops in India.

### Lord Peel's Statement in Parliament.

LONDON, February 13.

In the House of Lords Lord Harris urged that Territorials who went to India in 1914 should be relieved whenever possible. Lord Peel replied that the Army Council had very carefully considered this question. He emphasized the necessity of maintaining garrisons in India also difficulties of moving troops in hot weather. The question was who could replace Territorials. It was impossible to relieve Territorials in time to enable them to leave before hot weather. Every effort had been made to withdraw Territorials from India. The other schemes were under consideration and if matured it would be possible to reduce Territorials in India to twenty thousand. Instruction would be given that new special class for home from India should be composed as far as possible of Territorials. The Territorials in India would receive extra pay as bonuses under new royal warrant. Lord Peel said that the Army Council very highly appreciated the services of the Territorials in India and fully recognized what contribution they made to the security of the state when they volunteered for foreign service in 1914 and to security of India by relieving other forces and maintaining garrisons. They had not had opportunities but performed fuller tasks in a way commanding general admiration. He concluded by emphasizing that case of territorials was in no way being neglected and that their services received all recognition from everyone; particularly the Army Council and the secretary of war.

## The Victor of Palestine.

### Cordial Welcome at Constantinople.

LONDON, February 13.

A telegram from Constantinople dated 7th says:—General Assembly arrived there and was accorded a notable reception. Crowds assembled in the streets and cheered him enroute to the embassy and a curious feature of the reception was the presence of Turkish military band in Galata Quarter to welcome the victor of Palestine and Syria.

### Headquarters Transferred.

A telegram from Constantinople dated 8th says:—General Desperes, the Allied Generalissimo in Balkans, has transferred his Headquarters there and formally entered the city on 8th. He was enthusiastically received by non-Turkish elements. General Allenby left for Palestine.

## Germany and Allies.

### Statement of Policy.

LONDON, February 16.

BALE.—A telegram from Weimar says:—The release of German prisoners was demanded by the Foreign Minister Count Rantzau, and other speakers in the National Assembly. Count Rantzau, denied the right of the victors to claim indemnity or territory. He said: if Germany rebuilt the devastated regions it would be with free labour. He protested against the enslavement of the prisoners, and declared that the Entente's victory was economic, not military, therefore the final peace must be largely economic and Germany would reject any differential commercial treatment even temporarily. He insisted on an adherence to President Wilson's fourteen points, especially the Freedom of the Seas. Germany could not enter the League of Nations without the Colonies. He approved of the international control of the tropical colonies, the other Powers submitted to it, and Germany received her proper share of the colonial products. He demanded a plebiscite in Alsace-Lorraine and denounced French Imperialistic designs in the Saar basin and Bavaria-Palatinate. He claimed Germany's right to incorporate German-Austria. He advocated the incorporation of Jutland legislation in the peace terms and the establishment of International Arbitration.

### A New War Threatened.

Interviewed by the "Petit Parisien's" correspondent at Weimar, Herr Erzberger declared that, if the pourparlers for the extension of the armistice broke down, there would be a new war.

## The Peace Conference.

### Work of the Commissions.

LONDON, February 15.

A "communiqué" from Paris says:—The representatives of the Powers heard the delegates of the Administrative Council of Lebanon and began the examination of the Russian question. The Reparation Commission heard the delegates of Belgium, Serbia, and France. As none of the Russian Governments has accepted the Allies' primary condition to conclude an internal arbitration, there is reason to believe that the Allied Governments may be compelled to withdraw the invitation to meet at Prinkipo.

### Supply of Tea.

### Restrictions of Distribution to be Suspended.

LONDON, February 13.

HOUSE OF COMMONS.—The food controller Mr. Roberts announced that, as there was about five months home supply of tea at present in bond and supplies were now arriving regularly. He had decided to suspend the order governing the distribution and price and he was consulting trade regarding the date of suspension. He anticipated that arrangements with trade would enable very considerable quantity of good tea to be retailed below the present fixed price of 2-8 per pound. Effective steps would be taken to prevent wholesale cornering of stocks.

## Duisburg Townhall.

### Occupied by Belgian Troops.

LONDON, February 17.

COPENHAGEN.—A telegram from Duisburg dated 10th says:—In view of the Spartacist activities Belgian troops arrived there last night. They reached the Townhall at the same time as three Spartacist leaders and Belgian held a motor car up. The Spartacists tried to escape and hurled a hand grenade which however did not explode. The Spartacists were severely wounded. The Belgians occupied the Townhall and will protect the administration.

## Indian Reform Bill.

### To be Introduced in Parliament.

LONDON, February 13.

In the House of Commons replying to questions by Mr. Rees, Mr. Montagu hoped that Indian Reform Bill would be introduced this session. The precise date would largely depend on when the Government receive the reports from the Reform Committees. There would be no avoidable delay in introducing the Bill.

### Industrial Commission's Recommendations.

He agreed to the temporary appointment of Sir Thomas Holland as the Industrial adviser to the Government of India, but he was awaiting the considered opinion of the Government of India and Local Governments as regards the detailed recommendations of the Industrial Commission.

### Bombay Mill Strike.

As regards the Bombay Mill strike Mr. Montagu emphasized that riots had been kept within bounds by tactful management by the police and by show of Military Force. The law and order had been preserved at the cost of only seven lives.

## The Maharajah of Bikanir.

LONDON, February 14.

The Maharajah of Bikanir has not returned to London this week as he originally intended and in temporary absence of Mr. Montagu and Lord Sinha on departmental duties, he is sole representative of India at the Peace Conference.

### Further Hearing.

LONDON, February 14.

In hearing of Tilak case to-day, Tilak re-examined by Sir John Simon stated that he was complaining of being accused of responsibility for Murder, not of being accused of sedition. He knew nothing about Rand's Murderer who had never alleged that he was influenced by Kesari. There was nothing in his newspapers to lead to bomb-throwing and it was never his object to drive British Rule from India. He wanted to make India a self-governing unit of the Empire. The Judge sustained objection of Sir Carson to questions about Indian Reforms.

ulate a definite development policy for the co-operative movement in order that it may cover the province within ten years time and that the staff of the Co-operative Department be increased as may be necessary for that purpose.

### Need for Industrial Banks.

CALCUTTA, February 17.

At to-day's sitting of the Bengal Provincial Co-operative Conference Khan Bahadur Asad-uzzaman, Joint Registrar of Co-operative Societies, moved the following resolution:—"That this Conference recommends that in suitable industrial areas industrial central banks, with intelligent business directorates, be formed by dividing the province into industrial blocks, and that the Registrar and the Joint Registrar of Industrial Co-operative Societies and his staff be requested to form a committee for making an industrial survey of the province and start these central banks and organize societies to be affiliated to them, and that these central banks be affiliated to a Provincial Co-operative Federation, which will both finance, advise and devise methods for finding an outlet for increased industrial production, purchase of raw materials and select designs and patterns for industrial societies through the Industrial Central Bank." Mr. G. S. Dutt, I. C. S., moved an amendment to the effect that a Committee of officials, non-officials and expert businessmen be appointed to consider the points raised in the resolution and submit recommendations to the Registrar of Co-operative Societies, with instructions to place them before the next Conference. The amendment was carried.

## Defence Opening Speech

London, February 15.

Sir E. Carson opening speech for the defence in Tilak case to-day mentioned that Sir V. Chirol, an acknowledged authority on Indian affairs, was attached to the British Peace Delegation in Paris. Sir V. Chirol neither apologised for, nor withdrew anything he had written because he and his friends felt that such action would prove disastrous to the interests of good Government in India. Tilak did not dare to bring action in India, because his history, and writings were wellknown there. Sir E. Carson strongly denounced Tilak's conduct and declared that Sir V. Chirol had written nothing half so severe as comments on Tilak's record by a native Indian Judge. Sir E. Carson asserted that assassination might fairly be attributed to Tilak's writings. The Counsel strongly stigmatised his articles on bomb outrages and showed that the Government's efforts to conciliate him had been ineffectual. The case was adjourned.

LONDON, February 16.

The death is announced of Sir Reginald Lethbridge.

## Sir Hamilton Grant.

### Received by Emperor.

London, February 15.

H.M.S. the King at Buckingham Palace to-day received Sir Hamilton Grant upon the appointment as the Chief Commissioner to the Governor-General on north-west frontier.

## Indian Army Awards.

LONDON, February 16.

The "Gazette" announces the following awards to Officers of the Indian Army.

D. S. O.—Captain K. F. Franks for Services in India. D. S. O.—Lieut.-Colonel W. S. Premits, Captains E. J. Ashmore, D. S. Davison, Lieut. T. W. Rees for Services in Egypt.

Bar to M. C. Capt. J. E. Catron M. C. Subadar A. Singh, Atma Singh, Lieut. A. J. Aymer, Second Lieut. W. G. Bailey for services in Egypt.

దానిబర్లు పురమందిరమును జర్మనులు

నక పరుచుకొనుట.

కోషమహేశ్వర, ఫిబ్రవరి 17:—స్వాధ్యక్షుల తొలి దిరబాహువు నంబూజి 16-న తేదిరాలి. తల్లియము సేన లచటికివచ్చెను. ముగ్గురు స్వాధ్యక్షులు నానకు లాక మాలూరు బండిని నిరోధించుచున్న సమయమున జర్మను సేన పురమందిరమును చేరెను. స్వాధ్యక్షులు పారిపోగోరి. చేతిగోళమును వదిలిగది అదిపైలేరు. స్వాధ్యక్షులకులగొప్ప గాయములు తగిలినవి. తల్లియము సేన పురమందిరము నాక్రమించెను. దొరక సమును కాపాడునది 10-న తేదిగల తంతివార్త దుర్గానిబర్లు నండి కచ్చునది.

బోలైవిక్కుల ప్రతికూలురు.

ఒకెస్సా, ఫిబ్రవరి 11:—బోలైవిక్కులకు ప్రతికూల మగ నేర్పడన ప్రస్థములు పేరెక్కు యుద్ధప్రతికూల నకున రించి విరూడి కావకాజు దెనబోవు చున్నాయి. వారు గ్రోజ నీ నాక్రమించి 300 ప్రైవీలు 2 కు పాతులను పట్టుకొనిరి ఇంకను ఈ కాన్వయరెట్టున వారు ముందున కేగి కిస్టియారును సమావించి ప్రస్తుతము జనరలు కోలెస్సీ కోర్కగారి దాహా ప్రాను దిశములలో పోవోకించుచున్నారు.

రుమేనియా సిటి.

పారిసు ఫిబ్రవరి 16:—రుమేనియాలో విప్లవములేదు. ఆస్ట్రియా జర్మనీదేశములవారసత్వవార్తలకు ప్రకటించి రసి రుమేనియా వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

హాలెండు బెల్జియము.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 16:—తల్లియము సరిహద్దులనుగూర్చి ప్రేక్షు జనరలు సభలో నొక ప్రశ్న సెలకనభ్యుదముగ గా నూది మొన మోపినంత భూమియైన ఈముదదని నిదేశ మంత్రి చెప్పెను.

పెలస్టీను విజేత.

లండను, ఫిబ్రవరి 13:—ఈ నేనాని కనిష్టాంటు నోపి లుకు వచ్చెను. అతనికి నొప్పు స్వాగత మివ్వబడెను. టర్కీ బాండు మోగించుడెను. అని 7-న తేదీని కనిష్టాంటునోపిలు నుండి రింపివార్తవచ్చెను. బాల్కనులో మిర్లికుండిలి సేనా జనరలు దెస్సర పగిధాన స్థానము నవటికి చుట్ట 8-క తేదీ నవటికి వెళ్ళెను. తురుష్కులు తప్ప తక్కిన వార నుత్సాహముతో స్వాగత మిచ్చిరి. జనరలు ఎలెస్సీ పెలస్టీనుకు తల్లిరని 8 క తేదీని కనిష్టాంటు నోపిలు తంతివార్త కచ్చునది.



ప్రజాభిప్రాయములు

అంధప్రతికాసంపాదకులకు.

అంధప్రతికాసంపాదకులకు :

అయ్యా, ఈ కింద నుదాహరించబడిన పదముల వంటి బంటుపదములను, కొంచెము కత్తుకగ సమానార్థముగానే యిచ్చువానిని నూరింటికి కత్తుకగాక పంపవలయును. అట్లు పంపినవారిలో కత్తుకసంఖ్యగల పదముల బంపిన వారికి నూతనముగ ప్రచురించబడిన నీతిమాతిక యను గ్రంథములను తిగ నీయవలెను. ఆపదము లీ క్రిందివిలాసము గలవారికి 1919 మార్చి నెల 20 తేదీకి లోపల చేరవలెను. ఫలితములు ఏప్రిల్ 1-న తేదీ నాటికి తెలియగలవు. ఈ పోటీపరీక్ష కాంధ్రసాహిత్యముల మాత్రమే యర్హము (పురుగు, పుట్ర; చెట్టు, చేదు; చదువు, సంధ్య; ఇల్లు, వాకిలి; కూలి, నాటి.)

మైనంపాటి వాసుమంతరావు.

అద్దానాని కోట, గుంటూరు తాలూకా, నెల్లూరు జిల్లా.

అదియంధ్రమహాజనపథ

అంధప్రతికాసంపాదకులకు:

అయ్యా, ఈ నెల 28-న తేదీ ఏలూరు పురమండలమున ఏలూరు తాలూకా చాటుపల్లి గ్రామపంచాయత్య లగు దాకారపు నుబ్బారాయుడు గారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను రాజకుమారిగారి వాస్తవ్యులను చేకేసేనా తత్సరమున స్వసంఘాధ్యక్షులై పాటుపడు మొట్టాడ పెంటయ్యగారి ఆధ్వర్యమున జరుగును. అందఱును దయచేయ ప్రార్థించు.

కార్యక్రమము:—నగరసంకీర్తనము—ఉదయము 8 గం. మొదలు 8 గం. వరకు, సభ ప్రారంభము. 8 గం. దైవార్చన—గార్లకొండాచార్యులు గారు 8-15 గం. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము సభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసములు 8-15 గం. 10-15 గం. వరకు.

మధ్యాహ్నము:—తీర్మానములు, ఉపన్యాసములు 10 గం. మొదలు 6 గం. వరకు.

రాత్రి:—పాండవాల్మీకికావ్య సాహిత్య ప్రదర్శనము. దాకారపు నుబ్బారాయుడు

అదియంధ్రమహాజనపథ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

రాయుడు గంగయ్య

బుడుగు నాథముని

కార్యదర్శకులు

III

ఇంగ్లండునకు ప్రతినీధుల సంపుట.

అంధప్రతికాసంపాదకులకు:

అయ్యా, ఇంగ్లాండునకు, సంస్కరణప్రచారిక విషయమై పంపిణీయటకు ప్రతినీధులను బంపవలసియున్న దనియు, అందునియమము, అంధప్రతికా 30,000 ల రూపాయలను, ఫిబ్రవరి నెలముఖంలోపున జమచేసి పంపవలసి యున్న దనియు, ఆసామ్యము కంటే వరములు చేయవలసిగా జిల్లా కార్యదర్శకులకు పంపిణీయటకు దివిజనల్ కాలిగ్రాన్సు సంఘములకు కొందా కేంట్లప్పు య్య పంపిణీయటకు, నాలుగు సంవత్సరములు. ఈ కార్యము ఉత్తరములవలనగాని, జిల్లా, దివిజన సంఘములవలనగాని, నెలవేతనని నా కంఠమాత్రము నమ్మకము లేదు. మనచేతపరీక్షింప పరిశీలించిన, మనము విచారింపవలసి యున్నది. నేనొక డివిజను సంఘమునకు పట్టించి గానున్నాను. ఆ సంఘమునకు కేంట్లప్పు య్య పంపిణీయటకు వంటిన జాబునుకాచినాను. ఆ సంఘమువారు ఇందునియమము యొక్కమాత్రము ఆలోచించలేదు. క్రమపుచ్చుకొనలేదు. ఇతరసంఘములు కూడ నిట్టిస్థితిలో నున్న యెడల కాలిగ్రాన్సు తీర్మానములు కొనసాగుట దుర్లభము. మాసంఘమువారికి నిరుత్సాహముగా నుండు నని వారిచేత ప్రాయముల మనసాను. కర్తవ్య తత్కరగ నున్నది. జిల్లాలోని ప్రజాసాయకులు మెంటునె యామిషముమై ఆలోచించి వారు నున్నగా ముఖ్యతత్కరములను జెల్లి యాసామ్య జమచేసి పంపవలయును. తేనియెడల కార్యసాధనము కాదని నాదృష్టము.

ఒక అంధ్రుడు.

IV శ్రీ శ్యామలాధర్మపాతకాల - యలకుర్రు.

అష్టమ వార్షికోత్సవము.

అంధప్రతికా సంపాదకులకు:

అయ్యా, ఈ నెల 9-న తేదీన పాతకాలం అసిస్టెంటు యునైటెడ్ గారు ఈ శ్రీ. కలవటపు నుదర్శన రావువంతుల వారి యాధిపత్యము క్రింద పాతకాలవార్షికోత్సవము జరుపుకొనుగా జరుపవలెను.

ఈ సభకు బండరు, గుడివాడ ఇంక నీయట్లు ప్రక్క గ్రామములనుండి చాలముంది సభికులు విచ్చేసిరి.

పాతకాల పూర్వవిద్యార్థియగు కాళీవాసుని మల్లికార్జునరావుగారిచే ప్రాయశాసన పత్రములను గుడివాడలో ప్రింట్ చేయబడినవి. కొంగరాజు సాంబశివరావువంతులు లి. ఏ. గారు చదివి సభికుల శాసనంపాదిలోమించివేసిరి. పిమ్మట పాతకాల మేనేజరుగారగు మ. శ్రీ. కాళీవాసుని సాంబశివరావువంతులుగారు పాతకాల గతవృత్తాంతమును జదివిరి. తదనంతరము బండరు అంధప్రతికా శాఖాధ్యక్షులగు మ. శ్రీ. కోవల్లె నాయుండు రావువంతులుగారు ఆధ్వర్యమున అంధప్రతికా విషయములోపన్యాసము నియ్యుచు అంగభాషకన్న చేతభాషల కత్తుకను ప్రాయశాసనము నియ్యవలెననియు అట్లు చేసిన తీర్మానములను మాతృభాషల యస్థితి తోలంగి ఉన్న రచయితలయందు అజ్ఞానాంధకారమును లగు చేయుట నిజానప్రకృత్యులై తేలికంతులై విరాజిల్లుటకు తగుపాదములను కాపించారనుచు మనసువది. అయిపిమ్మట కృష్ణా అంధప్రతికాపతు లగు మ. శ్రీ. ముట్టూరి కృష్ణారావువంతులుగారు మాస్టరు మొలవలముల మృగునగు తెలివో విద్యా విధానమున గల లోటుపాటులను జూపి సభికుల కట్టాంబు చేయవలె ట్లుపేర్పరించిరి. తరువాతి పాతకాలవిద్యార్థి చే చెప్పబడిన మాస్టరు మెంత రక్షణయిగా నున్ననో చేత ప్రాయశాసనములేదు. సభాధ్యక్షులగు నుదర్శనరావు వంతులుగారు విద్యాలయపు బాలబాలికలకు బహుమతుల నొసంగి తుదకు వారి ఆహ్వానమునకు మాయంతురావు కృష్ణారావు వంతులుగారు అభిప్రాయముతో నేతీధిమియమి ఇంతటి ద్రవ్యవ్యయమున కోర్కె విద్యాదానమును జేయుచున్న శ్రీనాగేశ్వరరావు వంతులుగారు భావకర్మకోద్యేయములను కనుగొని విద్యాలయమునకు చేరుదగినంతటి సహాయము చేతునని వాదనముజేయుచు పాతకాలకు జీవనోపాధికరమున కృత్యులను గూడ స్థాపించిన బాగుండునని నుడివిరి. తదనంతరము మ. శ్రీ. వారదాసి బ్రహ్మయ్య, ఘంటయ్యగార్లు తమ తమ గానవిద్యానిపుణత్వమును జూపి సభికుల శాసనంధరంగములలో నోలబడించిరి. పిమ్మట విద్యార్థులచే (నినరంగ రాయ చరిత్ర అను) నాటకము ప్రదర్శింపబడెను. చూచువారలకు చాల ముచ్చటగా కానిపించెను. అంతట సభ ముగిసెను.

ఓ గ్రామవాస్తవ్యులారా! పరిసరగ్రామనివాసులారా! విద్యార్థులారా! చూచితిరా! మనకొరకై పడు సేతుకల రూపములను వెచ్చించి విద్యాదానమునందున్న శ్రీ నాగేశ్వరరావు వంతులుగారి కెంత కృతజ్ఞులమై యాండవలయునో యోచింపుడు. వారు ఇక చేయవచ్చు కార్యక్రమ మెట్టిదో అదర్శనమేమియో తాత్కాలికమెట్టిదో యోచించి పోటీవిద్యాలయములను స్థాపించిన మనసానియు లు తమ తమ అభిప్రాయము లెంతలెంతటివరకు సానుకూల్యము కాగలవో యోచించుకొని నలువురు గేలిసేయవలెను. ఉద్దేశ్యములను మార్చుకొని ఓపికవంతములగు భాగ్యములను తమ ఎవరికి దొరికినది వారు విద్యాలయమునకు తిగు సహాయముజేసి తమ తమ బాలబాలికలను పాతకాలకు క్రమముగా బంపుచు విద్యాలయమును తిగు వృద్ధిలోనికి తెచ్చుటకు ప్రయత్నించెదరు గాత, ఇది ప్రార్థించుచున్నాడను.

యలకుర్రు. ఒక విలేఖరి.

ఉపాధ్యాయుడు.— గోవు గేదెకంటే ఎందుకల్ల గొప్పది?

శిష్యుడు.— గోవిందా అంటారుగాని గేవిందా అనరు కద.

ఉపాధ్యాయుడు — బృహస్పతి ఎవరు?

పిల్లవాడు.— చేతలకు నువువు.

ఉపాధ్యాయుడు.— రంధ్ర ఎవరు?

పిల్లవాడు.— తాను వలచిందే!

సివిల్ లాపాయింటు.

తాకట్టువిముక్తిని గురించిన విషయము.

రామదయాళు, శివచరణ, ప్రాణిశక్య, అఖిలవం

ద్ర, నిశి అను అయిదుగురు సోదరులలో, నిశి అనువాసుకప్ప తక్కిన సోదరులు, కుటుంబధిరాస్తీని 1898 సంవత్సరములో, నాలుగో ప్రతివాదికి, అవధి క్రయం ప్రాయశ్చిత్తి. తర్వాత, దయాళు, అఖిల్, నిశి అనుమగ్గురియొక్క భాగములను ప్రాణిశక్య అనుసోదరుడు కొన్నాడు. ఈమూడుభాగముల నున్న, ఆసల్ నాలుగో ప్రతివాదికి తాకట్టు వుంచిన భూములలో కొంత భాగమును కలిపి 2, 3, 4 ప్రతివాదులకు, 1900 సంవత్సరంలో, తాకట్టు వుంచినాడు. 1900 సంవత్సరం ఆక్టోబరు నెలలో, 4 గో ప్రతివాది, తన తాకట్టు దస్తవే జూమిద దావా వాఖర్ చేసి, 1901 సంవత్సరం జూలై నెలలో దీక్షిపాందినాడు. ఈదావాలో, 2-3 ప్రతివాదులను, పార్టీలుగా చేర్చలేదు. 1902 సంవత్సరంలో, నాలుగో ప్రతివాది తన దీక్షి, 1 టో ప్రతివాదికి అమ్మిరాను. ప్రాణిశక్య అను వానిమీద 2-3 ప్రతివాదులు తమ తాకట్టు దస్తవేజూమిద దావా చేసినారు. ఆదావాలో 1 టో ప్రతివాదిని కూడా ప్రతివాదిగా చేర్చినారు. దీక్షిపాందినారు. దీక్షి యొక్కభాగములలో, తాకట్టు విముక్తి మాన్చుచు, 2-3 ప్రతివాదులే కొన్నారు. 1910 సంవత్సరం మార్చి నెలలో 2-3 ప్రతివాదుల మాన్చుచు వారి కొన్నాడు. 4 గో ప్రతివాదులయొక్క తాకట్టు మాన్చుచు/కొన్నటువంటి 1 టో ప్రతివాదిచేత, నడచు తాకట్టు విముక్తికోరకు, వారి దావా తెచ్చినాడు. ఇప్పుడు, ప్రాణిశక్య అను వాని భుక్త్యులు లో వుండే 4/5 భాగములయొక్క తన నాలుగో ప్రతివాదికి మొదట వుంచబడి యాకర్తుభాగమును పూర్తిగా తాకట్టునో నుంచి కొంత కొంత వారి దావాచేయవచ్చునా అనే అంశము చర్చించినారు.

మొదటితాకట్టు వుండుకొన్న వారి ఇప్పుడు తెలిజే యాకర్తుని తాకట్టునోనుంచి విముక్తిచేయటకు నాకనావచ్చు లేదని క్రిందికోర్టు గారి అభిప్రాయపడినారు.

తాకట్టు అస్తీలో కొంతభాగమునకు మూడ్రం యముక్తి మాన్చుకలిగినాడు తాకట్టు వాఖలా పూర్తి అస్తీరి తాకట్టులోనుంచి విముక్తిచేయటకు సహా మాన్చు కలవాడని మద్రాస్ హైకోర్టువారు 22 నవంబరు 2009 తేదీలో తీర్పు చేయిస్తుట్టు వాదిపక్షమున లాయరు వాదించినారు. ప్రతివాది తిరపున జీతీ, బ్రాన్సుఫర్ అఫ్ (ప్రావర్తి అట్ట 60 నెక్ వకడ్రకారం ఆమెరకు చేయను నీలుకాదని వాదించినారు. అయితే హైకోర్టుతీర్పును, క్రామి, కలకత్తా హైకోర్టువార ఈ విషయమై, కలకత్తా పీజీ నోయ్యు 22 నవంబరు 1281 తేదీలో యిదివరకే తీర్పుచేసినప్పుడు గమక దానికి బద్ధులై యండవలసివదని చెప్పుచు, పూర్తి తాకట్టులోనుంచి విముక్తి పొందే నాక్కు వాదికి తీర్పుదను కలకత్తా జడ్జీలు రిఫర్డ్ నెక్, వాండ్లీదొరగార్లు గడచిన మున్సిఫలలో తీర్పుచేసినారు. నుకాం, కంగోల్.

టంగుటూరి నాయున బాప్రెయి.

గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, జిల్లాకోర్టు పీజీదర్.

మార్చి నెల 11-న, తేదీ సాయంకాలము 3 గంటలకు, అఖిలభారత భూస్వాముల సంఘముయొక్క ప్రతినిధులు దర్బాంగమువారాజు గారి నా యక్త్యముక్రింద, రాంప్రతినిధి గారికి విజ్ఞాపన సమర్పించెదరు. 12-న తేదీ సాయంకాలమున రాజప్రతినిధిగారికి, ఈ సంఘమువారు కోటయందు చేసెదరు. మార్చి 13-న తేదీని అఖిలభారతసమితివారుల సమావేశము గావించవలెను. భారతవర్షమం దన్ని రాష్ట్రములయందీయు నాయకులగు జమిందారులు విచ్చేయుదురు.

రాబోవు మంగళవారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు పిల్లా మొలలు స్త్రీమరు జనవరి 18 తేదీ సీమ టిపాలలో బొంబాయి చేరు నని యూహించబడుచున్నది.

జనవరి 31-న తేదీ మొలలు తిపాలలో ఆహ్వాన మొలలు స్త్రీమరు ల:డచు నగరము చేరలి, ఈ నెల 15-న తేదీ తినివారమునాడు పోరుస్కెరు చేరెను.

“బాదగారు, కలవు పుచ్చుచింటాను. తిరుమగా పుత్తరాలు ప్రాస్తూవుంటారా?”

“అలాగే, మీరు రిజైకార్డు ప్రాస్తూవుంటారా?”

